

DOMOVINA

Upravišтво „Domovine“ v Ljubljani, Knaflcova ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knaflcova ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za in-
zemstvo razen Amerike: četrtno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din;
Amerika letno 1 dolar. — Račun pošte hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Začarano kolo

Kako čudno je danes na svetu! Ker ni dela, ni denarja, pravijo eni; drugi pa trdijo, da kljub celo povečanemu delu ni denarja. «Abotna je ta beseda!» — poreče morda kdo. Res hudo čudno je danes na svetu, da že komaj ločiš modrost od norosti in prijatelja od sovražnika. Da gre gornja beseda vendarle s pametjo vstric, boste takoj videli.

Znano je pač vsakomur, da je z vsakega hriba različen razgled po isti dolini. Tako je tudi tukaj. Kmet vzdihuje pri polnih kletih, žitnicah, hlevih in gozdovih, da ni denarja. Kakor kaz-njenca ga gonita grunt in solnce na delo, da je ves zbit od truda in so kmetske dlani, kakor da jih je udelal usnjar. Ves njegov trud pa ne najde pravičnega plačila, ker ni kupca, ki bi vprašal po njegovem blagu in bi dal zanj pravično ceno. Kako bo pa tudi trgovec kupil kmetijske pridelke, ko njegov odjemalec delavce nima ne dela ne denarja in ga nima obrtnik. Kako bosta imela delavec in obrtnik dela, če kmet nima denarja, da bi kupil izdelke njihovih rok. Zato delavec in obrtnik prav upravičeno trdita, da ni denarja, ker ni dela.

Kmet delavca, delavec obrtnika, obrtnik kmeta, trgovec in tovarnar delavca in kmeta in narobe, vsi križem dolžijo drug drugega, kdo je kriv, da ni denarja. Prav kakor v tisti stari pesmi gre: «Miš pšenico, mačka miško, pes pa mačko... lovec medveda, smrt pa lovca.» Od vsega skupaj ni v pesmi ostalo prav ničesar in preti tudi našemu svetu isto, če bo šel po tej poti, ki se vrača nazaj po isti poti. Kakor da ga vodijo čarovnice, blodi svet v tem začaranem krogu.

To je kolo našega sveta, ki teče na slabo stran. Če hočemo da bo bolje na svetu, je pač treba to kolo tako uravnati, da bo teklo na pravo plat. Na nekak način je treba spraviti denar spet med ljudi, tisti denar namreč, ki se kopiči neploden v bankah. Ko bo kmet dobro prodajal svoje pridelke, bo spet kupoval, trgovec bo lahko naročeval spet blago, obrtnik in delavec bosta imela zopet dela in denarja. Tako bo spet prišlo blagostanje na svet.

Kako bi pa obrnili to kolo, so mnenja kaj različna. Eni mislijo, da se bo kolo kar samo obrnilo. Drugi vidijo pomoč v združenju kmetskih držav z industrijskimi. Tretji pravijo, kmetske dežele skupaj, da bomo močnejši. Četrti celo predlagajo, naj bi države gradile nove velike ceste in prekope preko vse Evrope, da bi tako dobili delavci dela in bi prišel med ljudi denar. Vendar pa so vse to zgolj besede, ker se države bojijo začeti pri glavni korenini tega zla. Carinske meje so glavna ovira, da danes delo strada. Prosto tekmovalstvo brez carinskih ovir bo nudilo vsakomur dovolj prilike, da se uveljavi. Glavno pa je, da svobodno tekmovalstvo izloči samo po sebi vso povojno navlako nesolidnosti, ki se je povsod tako razpasla, da je kar prerastla zdravo proizvodnjo in trgovino.

Ko že govorimo o kolesu krize se nehote vprašamo, po čigavi krivdi je prišlo tako dale. Po kmetovi! «Kako, po kmetovi krivdi, ki dela in gara, slabo je in ima prazen žep in obilo dol-

gov?» Res je, a vendar je kriv! Po vojni so imele, kakor znano, vse življenske potrebščine prav visoke cene in je tudi kmet žel pravično plačilo iz svojega grunta in od trdega dela. Pa je ves svet začel godrnjati nad visokimi cenami in siliti na njihovo znižanje. Le to je bilo treba dognati, kdo naj prvi popusti v cenah. Vsi so se izgovarjali, češ, kmet naj popusti, pa bo šlo vse drugo blago kar samo po sebi v ceni navzdol in se bo vse lepo zvrnilo. Kmet je res popustil, drugi pa niso kar nič popustili, temveč so živeli bolje na kmetov račun.

Nekaj časa je res šlo to veselo življenje. Nihče se ni zmenil za kmeta, ko ga je vrag jemal pri trdem delu in slabem življenju. Naenkrat se je pa pokazalo, da vse gospodarsko življenje ne gre prav naprej, temveč da se je neke zateknilo. Zaloge pri trgovcih in v tovarnah so se začele kupičiti in delavci so se nenadno znašli na cesti.

«Saj vendar cene padajo!» se čuje povsod. In tudi res padajo. Toda prepozno je, ker kmet nima denarja, da bi kupoval tudi najnujnejše potrebščine. Danes so zato ugasnili plavži in so obstali stroji po tovarnah, ker kmet nima denarja. Podjetja so spravila svoje dobičke na varno.

Velik kongres narodnega delavstva

Trbovlje, avgusta.

V soboto in nedeljo se je v Trbovljah zbralo na tisoče narodnega delavstva h kongresu Narodne strokovne zveze. Zares je letošnji kongres najslabše dokazal, da je organizacija narodno zavednega delavstva v zadnjem letu silo močno napredovala. Še nobeno leto prirastek v organizaciji ni bil tako ogromen kakor letos. Konec je hujskanja, konec je vseh demagoških fraz, ker slovensko delavstvo je vendar prišlo do spoznanja, da nima pričakovati rešitve od zunaj, temveč da je njegova rešitev v lastni državi in z lastno močjo.

Na sporedu kongresa v Trbovljah so bila razna važna posvetovanja. V soboto dopoldne je bila seja federacije narodnih strokovnih organizacij, v katerih je skupno včlanjenih okrog osemnajst tisoč jugoslovenskih delavcev. V soboto popoldne je bil zbor delegatov narodnih delavskih organizacij, ki so včlanjene v Narodni stro-

kovni zvezi. Glavni kongresni dan pa je bila nedelja. Pred rudniško restavracijo se je zbrala večtisočglava množica in po sprejemu novodošlih gostov se je razvil veličasten sprevod s konjeniki in godbo na čelu. V Sokolskem domu se je nato vršil kongres, ki ga je otvoril in vodil predsednik NSZ Rudolf Juvan, k besedi pa so se oglasili številni govorniki, tako tudi trboveljski župan Vodušek, nadalje zastopnik naših westfalskih rojakov Pavle Bolha, hrvatski in srbski delegati in bivši češki minister Tučný. O gospodarskem položaju in o načelih narodnega delavstva je izčrpno poročal dr. Joža Bohinjec. Brzjavno so kongres pozdravili mnogi odlični možje, kakor gg. minister dr. Kramer, podban dr. Pirkmajer in ljubljanski župan dr. Puc. Pa tudi od naših rojakov v Franciji, Holandiji, Belgiji in Nemčiji so dospeli pozdravi. — Tako je kongres potekel res najlepše ter pokazal, da uživa naše narodno delavstvo vse simpatije.

Državna podpora za kmetijske razstave

V dravski banovini bodo štiri razstave: v Kranju, Krškem in Murski Soboti — Vsaka dobi 15.000 Din podpore

V proračun kmetijske zakladnice kmetijskega ministrstva se bodo vnesla tudi sredstva za podpiranje kmetijskih razstav, in sicer poljedelskih, vrtnarskih in sadjarskih ter vinogradniških razstav, kakor tudi za podeljevanje nagrad najboljšim razstavljalcem. Ker so dosedanje kmetijske razstave obrodile najlepše sadove in bile vzpodbuda poljedelcem za tekmovalstvo pri proizvodnji izbranih vrst pridelkov, je kmetijski minister v soglasju s predsednikom ministrskega sveta sklenil, da se v toku leta 1931. priredi kmetijska razstava poljedelskih, vrtnarskih, vino-

gradniških in sadnih pridelkov, na katerih se bodo podeljevale tudi nagrade. V dravski banovini se prirede te razstave v Kranju, Krškem, Celju in Murski Soboti.

V vseh teh krajih dobe odbori za prireditve razstave podporo preko pristojne banske uprave za vsako razstavo po 15.000 dinarjev, kateri znesek se bo smel porabiti izključno samo za nabavo orodja, semena in okvirov za diplome, ki se bodo podelile kot nagrada tistim razstavljalcem, ki jih bo predlagal razsodiščni odbor. Prirediteljski odbori se bodo organizirali po na-

vodilih banske uprave bodisi po sreskih načelnikih ali pa po kmetijskih referentih. S podeljeno vsoto bo razpolagal odbor razstave v sporazumu z bansko upravo in sreskimi kmetijskimi referenti.

Prirediteljski odbor bo v sporazumu in preko banske uprave poslal kmetijskemu ministrstvu seznam orodja in drugih potrebščin, ki si jih bo nabavil v višini vsote 15.000 Din. Po končani razstavi bodo sreski kmetijski referenti, odnosno prirediteljski odbor poslali kmetijskemu ministrstvu preko pristojne banske uprave izčrpno poročilo o razstavi. Poročilo bo sestavljeno tako, kakor bo določil oddelek za rastlinske pridelke kmetijskega ministrstva.

Nezdrav gospodarski red

Žitne zaloge se uničujejo, ljudje pa stradajo kruha.

Angleški list «Sunday Express» poroča iz Amerike, da ležijo tam neizmerne količine žita lanskega pridelka še popolnoma neizrabljene. Zedinjene države so baje Nemčiji ponujale svojo pšenico, toda Nemčija jo je odklonila «magari, da bi jo dobila zastonj». Zedinjene države so sedaj stavile isto ponudbo kitajski republiki, ki je pred lakoto, toda dozdeva se, da niti ona ne bo mogla sprejeti ameriškega žita. Od nikoder ni kupca, ki bi hotel pokupiti nakopičeno žito. Po računih omenjenega lista bi se dalo sklepati, da se nahaja trenutno nekoliko neporabljene žita na svetu, da bi z lahkoto človeški rod živel dve leti, četudi bi letošnja in prihodnja letina popolnoma odpovedali. Že prihajajo novice iz Amerike in Kanade, da se bodo žitne zaloge kratkomalo uničile, požgale ali pa pometale v vodo. Zakaj pa je drugod kruh tako drag, vprašuje navedeni list, zakaj pa je toliko ljudi, ki umirajo gladi, medtem ko drugod požigajo zakladnice, polnega žitnega blagoslova.

Isto se baje dogaja s sladkorjem. Na svetu je danes neizrabljenega sladkorja več kot pa šest milijonov ton. Glede kave poročajo iz južno-ameriških tržišč, da bo letina sijajna in da se je bo pridelalo 26 milij. vreč, torej baš za polovico več kakor je je za človeške potrebe potrebno. Anglija ima danes 112 milijonov kilogramov čajnih zalog, medtem ko je njena zaloga pred štirimi leti znašala komaj 73 milijonov. Prav tako je z drugimi živilskimi pridelki. Nedavno so

prišle iz Zedinjenih držav vesti, da je ameriško kmetijsko ministrstvo naročilo štirim državam, ki pridelujejo bombaž, da morajo od kmetov, pridelovalcev bombaža, doseči, da bodo vsaj eno tretjino pridelkov kratkomalo uničili.

Zadnji revolucionarni nemiri na Kubi, so tudi v zvezi z istim vprašanjem. Kuba je največji pridelovalec sladkorja. Pred 30 leti je pridelala še komaj 600.000 ton sladkorja, danes ga prideluje šest milijonov ton. Kubanska vlada je hotela po naročilih, ki jih je dobila od Zedinjenih držav, kratkomalo uničiti eno tretjino pridelanega sladkorja kakor tudi eno tretjino sladkornih nasadov, kar je povzročilo velikansko razburjenje med ljudstvom in dovedlo do revolucionarnih poskusov, katere so morali zadušiti v krvi.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

OB JESENSKI PAŠI.

Povsod, kjer redimo živino čez poletje v hlevu, je jesenska paša največjega pomena za živinorejca. To je tako rekoč edina prilika, da se živali za dlje časa naravno preživljajo, da se po dolgi hlevski reji zopet prosto gibljejo in naučijo svežega zraka in polne svelobe. To je za hlevske živali najboljše letovišče, ki jim silno veliko zaleže in koristi. Ni treba posebe poudarjati, da jih paša tudi zdravstveno utrjuje in da je za razvoj mladih živali največje vrednosti.

Zelo velik pomen pa ima paša tudi za vse gospodarstvo, ker se z jesensko pašo druge krme prihrani, ki bi jo morali sicer v hlevu pokladati. To se pozna posebno v letih, ko je pomanjkanje krme, kar doživljamo ravno letos. Zato ni treba še posebe poudarjati, da je jesenska paša pri nas splošno uvedena in da ni večjega udarca za našo živinorejo in našega gospodarja kakor je ta, če manjka krme in če vrhu tega zmanjkuje še paša ali je pa ta slaba. In v takem položaju so letos mnogi naši kraji.

Letošnja suša je v mnogih predelih naše banovine tako pritiskala, da je marsikje jesenska paša malone uničena. Ne le po travnikih, ampak tudi po pašnikih. Edino deteljišča delajo malo izjemo. Pa tudi deteljišča, ki zahtevajo največjo paznjo pri paši, so letos močno prizadeta.

Bližnji čas bo pokazal, kako močno bo trpela jesenska paša po prizadetih krajih. Jesenska paša prihaja v poštev po naših poljedelskih legah predvsem na travnikih, ker imamo pašnikov, bolj malo. Po travnikih je pa ruša tako trpela, da smo ostali skoro brez otave in da tudi paše ne bo. Spričo tega pomanjkanja smo prisiljeni, izrabljati za pašo vse, kar je količjak porabnega na njivah in travnikih. Mogoče, da se ob ugodnem vremenu še kaj popravi, vendar za letos ni dosti upanja, tako da smo obsojeni na pomanjkanje paše in krme.

Naša dolžnost je zaradi tega, da smo z letošnjo pašo skrajno previdni in varčni in da izrabimo za pašo in krmo vse, kar se da. Ko se zemlja zopet napoji in pride ruša k sebi, se bo stoprav videlo, kako močno je paša poškodovana. Pritegniti pa bo letos z vso previdnostjo deteljiščno pašo in prazna strnišča po njivah. Pomagati si bo treba pa tudi s pašo po ugodno ležečih mejah, da se rešimo prevelikega pomanjkanja.

KAKO ZGOSTIMO RUŠO NA IZSUŠENIH TRAVNIKIH IN PAŠNIKIH.

Letošnja suša je napravila po mnogih krajih neprecenljivo škodo. Trpeli niso samo njivski sadeži, ampak tudi travniki in pašniki, posebno v plitvih legah. Zaostala je vsa rast, ruša se je pa zredčila, ker se je posušilo mnogo trav in zelišč, plitvo ukoreninjenih. Nastale praznine v ruši se morajo zopet zarasti, da ne bo prihodnja košnja preveč trpela.

Ruša se lahko zaraste naravno, to je sama od sebe, ob zadostni vlažnosti in drugih ugodnih vremenskih pogojih. Največ bo pa izdalo dobro gnojenje. Z gnojenjem dosežemo, da se bo ruša najprej in najbolj obrasla. Za jesensko gnojenje požganih travnikov so posebno prikladna domača ali hlevska gnojila (gnojnice, hlevski gnoj) in kompost. Če jih nimamo, si lahko pomagamo z umetnimi gnojili. Do jeseni bomo lahko videli, koliko so potrebni travniki te naše pomoči.

Če je ruša spričo suše močno zredčena in deloma uničena, potem bo treba, da jo podsejemo s pripravnimi travami in deteljami, ki so trpežne in ki dajejo že prvo leto nekaj pridelka. Izmed trav se priporočajo za tako podsetev francoska pahovka, pasja trava, travniška bilnica, angleška ljulika.

Letos smo se zopet lahko prepričali tudi o tem, da so v enakih legah veliko manj trpeli

Rožanski:

Obsedeni kmet

(Koroška zgodba.)

Štor, gorjanski kmet, je imel eno samo hčer, grunta in gore pa toliko, da sam ni vedel, koliko. Bil je ponosen, zastaven možak in dober gospodar, samo trd bolj ko hrastov les. Kadar je rekel belo, je moralo biti belo, pa da se je svet podrl.

Trlo in jezilo ga je, ker ni imel sina. Čakal je in upal, toda pričakal ni nič. Zato je sklenil, da izbere svoji edinki vrednega ženina. Poiskal je res zastavnega fanta z močne kmetije in se domenil z njegovim očetom. Obenem pa je tudi hotel, naj njegova hči malo spozna svet, se kaj nauči in naj sploh postane malo bolj gosposka. Štorovka je sicer branila, češ:

«Gosposka ni za kmeta!»

Ati Štor ni dal tega veljati: «Kmet sem, kmet tja, moja pojde v Celovec, pa je!»

Tako je šla Štorova Lenka v Celovec. Bila je brhka in zala in se je kmalu seznanila v mestu z gosposkim človekom, mladim zdravnikom, ki se je do ušes zagledal vanjo. Ko je še slišal, kako je dekle bogata, je trdno sklenil, da mora biti njegova.

No, Lenki je bil mladi gosposki človek seveda tudi bolj všeč kot gorjanski fantje. Govoriti je znal tako sladko, pogledati tako vroče, da Lenka kar nikakor ni mogla prestajati brez njega.

Svojo ljubezen sta oba skrivala: kajti niti fant, ki je bil sin slovečega zdravnika, ni maral po-

vedati očetu, da si je izvolil kmetsko, niti dekle, da si je izbrala gosposkega. Tako je mineval čas in se bolj in bolj bližal trenutek, ko naj bi bila Lenka zapustila Celovec in se vrnila domov.

K Štorovim je večkrat zahajala ciganka, ki je prerokovala ženskama, medtem ko jo je stari Štor, kadar je naletela nanj, prav urno nagnal. Zato je prihajala navadno ob nedeljah dopoldne, ko se je nadejala, da je gospodar odšel k maši in da gospodinja sama pazi na hišo in dom. Ciganki se je posebno pri Štorovih prerokovanje dobro obneslo; kajti mati Štorovka ni skoparila niti z moko niti z zabelo, pa še kaj okroglega je rado zdrknilo iz njenih rok.

Neke nedelje je spet prišla ciganka k Štorovim in s strahom opazila, da se je zmotila. Mesto žene je ostal ta dan doma za varuha mož, ki pa to pot ciganke niti ni takoj nagnal, ampak jo je še nekam dokaj prijazno vprašal, kaj bi rada. Ciganka, ne bodi lena, hitro sproži svoj urni jezikec in začne praviti možakarju, da bi mu prerokovala, ker se ji zdi, da ga čaka še velika sreča.

«Nak, meni ne boš prerokovala», jo zavrne Štor, «ker si pa že tukaj, mi lahko prerokuješ za hčer, ako hočeš —»

Ciganka je bila takoj zadovoljna in se je lotila posla. Ker je vedno hodila okrog, je bila tudi nekako izvohala, kaj se plete v Celovcu med mladim zdravnikom in Štorovo hčerko.

Ko premeša kvarte, jih dá Štoru privzigniti, potem pa začne. Gleda, gleda in preklada ter mrmra, nazadnje pa pravi:

«Tudi vaši Lenki je namenjena velika sreča in čast. Imeniten gospod se je zagledal vanjo —»

«Čenče,» jo prekine Štor, «to ni nič. Moja hči se ne bo menila s škrici. Slabo si premešala kvarte. — Vrzi še enkrat!»

Ciganka se zvito nedolžno nasmehne in začne spet mešati kvarte. Ko jih Štor vnovič privzdigne, meni ciganka:

«No, bomo videli, kdo ima prav, vi ali jaz!» Spet jih poklada in nekaj mrmra ter ponovi: «Kakor sem rekla. Gospoda bo dobila Lenka in gospa bo —»

«Ali se mi pobereš, baba!» jo telaj nahruli Štor in zamahne proti njej. Ciganka hitro smukne iz hiše, na pragu se pa okrene in preteče zavpije:

«Sedem hudičev naj te obsede, Štor, ko si taka zverina!»

Nato jo jadrno odkuri, Štor pa ves prepaden obsedi v hiši in se trese od jeze in od strahu.

«Sedem hudičev,» je rekla, «zdaj je pa po meni. Ze z enim je tak križ, pravijo, jaz pa naj bi jih kar sedem krotil v sebi.»

Z grozo se mu zazdi, da ga zbode zdaj tu, zdaj tam. V križu začuti bolečine, v glavi, v kolenih — Bolj ko premišljuje, bolj ga je strah. Gre iz hiše, toda misel o sedmih hudičih mu ne dá miru. Kaj bo zdaj? Na tem in na onem svetu je sreča pokopana zanj, ko ga ima sedem hudičev v oblasti!

Obupan in potrta tava tja in sem. Ko gre v hlev, mu pride nasproti mačka, ki mu dobrikaje se zamijavka, njemu pa se zdi, da se mu posmehuje, češ:

travniki, ki so bili pognojeni, kar nam bodi opomin, da je treba travnike tudi gnojiti. Čim močnejša je ruša, tem bolj se upira suši. Nasprotno pa so vse bolj trpeli travniki, katerim je manjkalo gnojila in ki so sploh zanemarjeni. Tudi so se globokeje ukoreninjene trave in druga zelišča vse laže upirala suši kakor plitvo ukoreninjena. Zaradi tega je skrbeti, da so tudi globočje ukoreninjene trave zadostno zastopane v ruši.

Če je treba rušo podsejati, storimo to spomladi. Pred setvijo je travnik s travniško brano prevleči, da se zemlja površno razbrska in da nam podsejano travno seme laže izkali. Ko smo seme raztrosili, ga je z drugo vlako zagrniti in nato povaljati, da je uspeh povolnejši. V gotovih primerih se da taka podsetev izvršiti tudi v zgodnji jeseni, da se mlade rastlinice do zime ukoreninijo in obrasejo podobno kakor žito.

Čas je, da tudi za travnike v takih letih kaj več storimo, kakor pa smo do danes vajeni! Ruša bodi dobro in gosto zaraščena!!

Sejmi

- 24. avgusta: Slovenska Bistrica, Kočevje, Murska Sobota, Št. Jernej, Središče, Rogatec;
- 25. avgusta: Ambrus, Zusem (samo za živino), Javorje-Smartno, Moravče, Novo mesto;
- 26. avgusta: Veliki Gaber, Rajhenburg, Ljubno v Savinjski dolini (samo za blago), Breg pri Ptuj;
- 28. avgusta: Struge, Dolnja Lendava, Sv. Trojica pri Mariboru (samo za živino);
- 29. avgusta: Zagorje ob Savi, Sv. Tomaž pri Ormožu, Dobrova pri Ljubljani, Žalec, Poljčane, Verače, Muta.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi smo dobili v valutah:
1 dolar za 56:10 do 56:20 Din;

v devizah:

- 100 avstrijskih šilingov za 795:00 do 797:40 Din;
- 100 italijanskih lir za 296:16 do 297:06 Din;
- 1 dolar za 56:62 do 56:79 Din;
- 100 francoskih frankov za 221:96 do 222:62 Din;
- 100 češkoslovaških kron za 167:60 do 168:10 Din.

Vojna škoda se je trgovala po 356 do 357 Din in investicijsko posojilo po 74 do 77 Din.

Štirje rodovi ga poznajo!

Štirje rodovi že poznajo čisto milo „Jelen“. Že več ko 80 let preje izkušene gospodinje najrajši s tem izdatnim milom — kar priča, kako je dobro!

SCHICHT ^{ovo} MILO „JELEN“

vedno tako kakor prej,
vedno enako dobro

«Zdaj nimam samo jaz zlodja v repu, kaj?! Ti jih nosiš kar sedem s seboj!»

Z jezo pograbila kamen in ga treščila proti mački, ki prestrašena zamijavka in zbeži.

Pred hlevom leži pes na solncu. Tudi ta žival, se zdi Štoru, ga gleda danes nekam sovražno in nezaupno.

Ko stopi v hlev, začno mukati goveda. Štor je čisto pozabil, da ta dan živine še ni bil napojil, pa je zdaj prepričan, da govedo muka samo zato, ker čuti bližino sedmih hudičev.

Krenil je na vrt paspet v hišo, toda nikjer ni imel obstanka. Vsaka minuta je bila cela večnost zanj.

«Z menoj, z menoj, z menoj —» je hropel, ko je zagledal prihajati ženo domov.

«Kaj je s teboj?» se je prestrašila Štorovka.

«Z menoj ne boš mogla več živeti. — Je že vsega konec za ta in za oni svet», je zastokal Štor in skoro začel jokati.

«Tak, za pet ran božjih, povej no, kaj ti je?» je prosila žena.

«Kaj ti bom pravil, ko mi ne moreš pomagati!»

Nazadnje ga je le pripravila do tega, da ji je povedal, kaj ga teži.

«Sedem hudičev imeti, pomisli, sedem hudičev!»

Štorovka je v prvem strahu poškopila moža z blagoslovljeno vodo, ko pa je videla, da to nič ne pomaga, je hitela k sosedu prositi pomoči.

«Po duhovnega gospoda bi bilo dobro iti,» je menil sosed. Štorovka ga je potegla prosila, naj

bo vendar tako prijazen in naj stopi v dolino po župnika.

«Jaz sem taka, da se vsa tresem od groze,» je dejala, «že nikamor več ne morem.»

Sosed je res šel po župnika, ki je tudi prišel, a ni mogel nič opraviti. Štor je pač venomer trščil svojo o sedmih hudičih, ki da ga imajo že čisto v oblasti. Ko je župnik sprevidel, da je ves njegov trud zaman, je odšel, Štorovka pa jokaje za njim.

«Po zdravnika bo treba poslati, po zdravnika,» je menil župnik. «Nič se preveč ne bojte, ženka, vaš mož je samo bolan. Dober zdravnik ga gotovo ozdravi.»

Zdaj je šla prosit sosedo, naj bi ta čas malo pomagala pri njej, ko mora ona v Celovec.

«Kje naj tukaj v hribih iščem dobrega zdravnika?! V Celovec pojdem k Lenki. Ona bo že vedela za kakšnega.»

Soseda je obljubila, da bo že pazila na vse in skrbela, da bodo v redu živina in posli, dokler se Štorovka ne vrne. Sosed bo pa pazil na moža, da se nru kaj hudega ne primeri ta čas.

Tako je Štorovka še tisto nedeljo odšla v Celovec, kamor je prišla pozno v noč, komaj malo pred jutranjim svitanjem. Ker se in upala klicati, je počakala do dne, potem pa seve hitro povedala Lenki, kakšna nesreča je zadela ubogega očeta.

Lenka je poslušala materino zgodbo in jo prosila, naj počaka do sredi dopoldneva in naj živi duši nič ne omeni, zakaj je prav za prav prišla k njej.

Zgodaj dopoldne se je mladenka potem napotila k svojemu izvoljencu kot bolnica. Čim jo je ta zagledal v čakalnici, je stopil k njej in jo vprašal, ali se ji hudo mudi. Odšla je nato brž z njim in mu povedala očetovo nezgodo.

«Je že dobro. Še danes opoldne razodenem svojemu očetu, kako je z nama in mu povem tudi vse o tej ciganski zakletvi,» se je nasmejal mladi zdravnik.

Ko je potem povedal očetu, kakšno premožno in brhko mladenko si je izvolil, je bil stari doktor čisto zadovoljen. Ko mu je pa še povedal, kako je premetena ciganka zbegala starega Štora, bi bil skoro počil od smeha.

«Čakaj no, čakaj, Emil, to zdravljenje pa kar meni prepusti! Tebi, ki si še takole mlad, se možakar niti zaupal ne bi, jaz ga pa že navijem! Boš videl, še ponujal ti bo svojo Lenko!»

Po želji starega zdravnika, Emilovega očeta, sta se še tisto popoldne odpeljala on in Štorovka z gosposko kočijo proti Štorovini. Na noč sta bila že tam. Štor je malo debelo pogledal, ko je stopil stari gospod v hišo, rekel pa ni nobene.

«Dober večer, gospodar!»

«Dober večer!»

«Sem slišal, da imate prav lepe konje pri vas —»

«No, no, konje že imam, konje —»

«Pa bi jih pokazali?»

«I, no, pa jih pogledaj.»

«Veste, jaz bi rad kupil par konj,» pravi danes stari zdravnik, «če so res lepi —»

Kratke vesti

== Kje se dobe sejmske legitimacije. Legitimacije za obisk letošnjega jesenskega ljubljanskega velesejma od 29. avgusta do 9. septembra po 30 Din prodajajo vsi večji denarni zavodi, županstva, prosvetna društva in večje železniške postaje dravske banovine.

== Vinska razstava na ljubljanskem velesejmu od 29. avgusta do 9. septembra t. l. bo obsežala prodajo vina, in sicer namiznega in buteljčnega, ter bo nudila obiskovalcem priliko, da se pouče o kakovosti naših prvovrstnih domačih vin. Zastopana bodo vsa vina iz najvažnejših vinskih okolišev bivše mariborske kakor tudi ljubljanske oblasti. Vina se bodo točila v kozarčkih in tudi kupčija se bo lahko sklepala ob tej priliki. Razstavo bo organiziralo Vinarsko društvo v Mariboru.

== Mlekarska in sirarska razstava. Na jesenskem velesejmu v Ljubljani od 29. avgusta do 9. septembra t. l. se bodo prodajali najraznovrstnejši mlečni izdelki, sir in maslo. Skrbelo se bo tudi za propagando za večjo uporabo mleka v naših krajih. Ne le z zdravstvenih ozir, temveč tudi s splošno gospodarskega stališča se hoče propagirati večja uporaba mlečnih izdelkov in pokazati smotreno produkcija združnim potom. Prodajal se bo sir na debelo in na drobno, prav tako tudi kislo mleko, jogurt, kefir itd. Razstavo bo organiziralo Centralno mlekarsko društvo v Ljubljani.

== Ljubljanski zelenjadni sejem je zelo dobro založen. Zadnjo soboto so pripeljali kmetje 13 vozov krompirja, čebule, kumaric in drugih deželnih pridelkov; krompir se je prodajal po 1-50 do 2 Din, čebula 3 do 6 Din, zelje 1 do 3 Din, kumarice 0-50 do 1-50 Din. Razen tega pa 79 vreč pšenice, rži, koruze, ajde in fižola. Fižol v stročju po 1 Din, luščen grah po 10 do 12 Din, karfižola po 0-50 do 4 Din, buče po 1 do 2 Din, paradižniki po 2 do 3 Din, glavната solata po 0-50 do 2 Din, gobe po 1 do 2 Din. Hrušk, jabolk in sliv je bilo 22 voz. Sadja niso mogli kmetje prodati — navzlic nizkim cenam.

== O pripravljanju mlečne hrane je Centralno mlekarsko društvo v Ljubljani izdalo posebno brošurico v svrhu propagande za večjo porabo mleka in mlečnih izdelkov. Neizpodbitno dejstvo je na primer, da se hrani večina našega delavstva, nižjega uradništva in sl. mnogo preslabo, in

gotovo je silna razširjenost jetike posledica tega. Kar ne propada na posledicah slabe prehrane, razjeda še nadalje alkoholizem, zato je za narod pot k večji uporabi mleka tudi pot k zdravju in obstanku. Kolikor večja bo poraba mleka, toliko več denarja bo torej ostalo doma; ta denar bo vedno krožil v našem narodnem gospodarstvu in večal naše narodno imetje. Brošurica stane 3 Din.

== Izvoz naše živine v Avstrijo. Kakor poročajo iz Gradca, se je uvoz jugoslovenske živine zaradi nizkih cen v Jugoslaviji v zadnjem času dvignil, navzlic znatnemu zvišanju avstrijskih carin, po katerih se vrši ta uvoz. Zlasti avstrijski kmetovalci uvažajo ceneno jugoslovensko živino. V Avstriji so povprečne cene goveje živine padle zaradi našega uvoza na 8 dinarjev.

== Živinski sejem v Št. Lovrencu na Dolenjskem. V ponedeljek se je vršil v Št. Lovrencu na Dolenjskem velik živinski sejem. Prodanih je bilo nad 70 parov volov, nekaj vagonov tudi za inozemstvo (Švica). Cena prvovrstnih volov je bila 5 bo 6 Din. Edino en izredno lep par je bil prodan po 7 Din žive teže. Kljub temu, da je bilo nekaj živine prodane v inozemstvo, so ostale cene pri starem. Veliko volov so pokupili tudi ljubljanski mesarji.

DOPISI

FRAM. Tombola, ki jo je priredilo »Olepševalno in tujsko-prometno društvo« 9. t. m. se je jako dobro obnesla. Dolžnost nas opominja, da izrazimo s tem najlepšo zahvalo vsem, ki so nam kakorkoli pripomogli do sijajnega uspeha. Odbor.

GORENJA VAS (Poljanska dolina). Tukajšnje gasilno društvo si je nabavilo novo motorno brizgalno, katere blagoslovitev bo dne 23. t. m. dopoldne. Popoldne ob 2. uri bo pa gasilska vaja z novo motorno brizgalno. Nato velika tombola s krasnimi in dragocenimi dobinki. Vabljeni bližnji in daljni prijatelji gasilstva.

GORENJI LOGATEC. Sveti Peter drži s Sokoli. Tako smo slišali govoriti ljudi minile dni, ko je dež nagajal po malem vsak dan, le v soboto je bilo lepo vreme, da se je mogel skupen telovadni nastop Sokola in vojaštva izvršiti v polnem redu in v splošno zadovoljstvo. Čeprav je bil to že drugi letošnji telovadni nastop, je bil obisk prireditve nadvse zadovoljiv. Po posreče-

nih telovadnih točkah domačih oddelkov je sledil govor društvenega tajnika v proslavo desetletnice vladanja Nj. Vel. kralja. Sledile so navdušene ovacije vladarju in najbolj privlačna točka prireditve: vaje vojaštva s puškami in skupina vojakov strelcev. Vredno je še omeniti, da je prireditev posetila večja četa domačih gasilcev v kroju, ki so se med govorom postavili v stroj skupno s telovadnimi oddelki Sokola in vojaštva. Lep znak solidarnosti!

LJUBNO PRI PODNARTU. Nedeljski nalivl so preprečili slavnostno polaganje temeljnega kamna za novi sokolski dom. Slavnost je preložena na nedeljo 23. t. m.

MALA NEDELJA. Po daljšem odmoru se vršijo od 30. t. m. naprej v Društvenem domu zopet kinematografske predstave. Predvajal se bo ta dan izredno zanimiv film iz svetovne vojne »Dobri vojak Švejk«. Narodno kulturno društvo priredi spominsko proslavo petdesetletnice smrti pisatelja Josipa Jurčiča z vprizoritvijo narodne igre »Domena« dne 26. septembra, dne 8. novembra pa veliko tombolo, na kar že sedaj opozarjamo.

MARENBERG. Krajevni odbor društva Rdečega križa za Marenberg in okolico je priredil v nedeljo 2. avgusta prav lepo uspelo tombolo z ljudsko veselico. Na veseličnem prostoru se je zbralo nad 1200 ljudi iz Dravske doline ter iz Maribora, iz naše okolice pa je bila zastopana skoraj vsaka hiša. Ta lepi obisk in ta uspeh prireditve dokazujeta, da je ideja Rdečega križa prodrla v najširše sloje našega prebivalstva. Pri ljudski veselici je sodeloval pevski zbor društva »Maribora« z opernim pevcem-solistom g. Neraličem iz Maribora. Tombola je bila vzorno pripravljena ter so prireditelji preskrbeli tudi prav lepe dobitke. Glavne dobitke so prejeli: hčerka sedlarja in posestnika Trauta Haberman šivalni stroj, posestnik Jurij Matjaž moško kolo, gostilničar Anton Böhm kultivator, Ferdo Urnaut iz Mute pohištvo, hčerka pekarja in posestnika Loti Vrenčurjeva seženj drv in davčni upokojenec Anton Brilej svinjo.

MEDNO. Počitniška kolonija ljubljanske občine priredi 23. t. m. ob 16. uri v proslavo 10letnega vladanja našega kralja pri Cirmanu v Mednem akademijo z zanimivim sporedom. Akademija se bo vršila ob vsakem vremenu. Vstopnine ni, pač pa se sprejmejo prostovoljni darovi v prid revne mladine.

«Boste videli. — Saj jih rad prodam. Nimam nič več pravega veselja z njimi —» meni Štor.

Zdravnik gleda, hvali in poveljuje konje in govedo in tako zaplete možakarja v pogovor, da za nekaj časa čisto pozabi na svojih sedem hudičev. Bolj in bolj se mu razvzpljva jezik in bolj in bolj mu je gosposki stavec po godu. Celo tako mu je všeč, da ga nazadnje povabi v hišo in ukaže ženi prinesiti na mizo, kar pač najboljšega zmora njena kuhinja, sam pa gre v hram in natoči žganja in mošta ter postavi pred prijaznega gosta.

Tako se potem pomenkujejo.

«Veste,» pravi nazadnje Štor, «vse je lepo in prav. Trdna je naša domačija in še tudi dovolj sreče smo doslej imeli pri hiši, samo zdaj je pa konec, zdaj je vsega konec.»

«I, kaj pa je vendar takeda?» poizveduje prijazen gospod.

«Oh, sedem hudičev imam v sebi,» vzdihuje Štor, «potlej veste, da je vse preč —»

«No, no,» pravi gost, «to pa ni tako hudo. Veste, jaz ljudi zdravim, pa imam tako pripravo, da tudi hudiča izženem, ali samo več jih ne morem ko enega na dan —»

Štor nezaupno pogleda doktorja:

«Ali res?»

«Če vam pravim!»

«Ali bi lahko kmalu začeli?»

«Precej jutri lahko —»

«Velja,» pravi Štor. Zdravnik se potem odpelje domov, Štor pa se tudi začne nestrpno in hlastno odpravljati na pot.

V Celoveu stari zdravnik takoj obvesti sina, da mu je hči ponosnega kmeta zagotovljena, mladi pa seveda takoj pove Lenki, kako in kaj. Ko pride Štor, ga zdravnik pelje k pripravi za elektriziranje.

«Začela bova z najslabšim,» mu pravi «ker si ne upam brž prvi dan pregnati najmočnejšega.» Štoru je zdaj vse po godu.

«Kakor veste in znate, prosim,» pravi, «samo da jih preženete.»

Zdaj spusti zdravnik električni tok. Ko se mu zdi dovolj, pa odpre električno ventilacijo, da zašumi: vžžžžž —

«Ali ste ga slišali? Je že pobegnil!» vzklikne doktor in hkratu vstavi električni tok.

«To je pa imenitno,» meni Štor in je ves zadovoljen.

Tako hodi k zdravniku dan za dnem, a sicer biva medtem pri hčeri in se pomenkuje z njo, kako dobrega kmetskega ženina ji je izbral in kako jih še čaka vse skupaj lepo in prijetno življenje, ko se on enkrat reši vseh sedmih hudičev. Tudi hvali učnost starega zdravnika, češ, da nikoli ne bi bil verjel, kaj vse zmorejo učeni ljudje in kako so prebrisani.

Hči se dela, kakor da je z njim ene misli in mu v ničemer nič ne ugovarja.

Peti dan naroči potlej stari doktor, da mora pri izganjanju zadnjega — sedmega zloдея na vsak način biti tudi mati Štorovka poleg in naj hitro pošljejo ponjo.

Štor tudi temu zdravnikovemu naročilu nič ne ugovarja in brž pošlje po ženo. Kmetica pride

vsa preplašena in venomer vzdihuje, da bi se srečno izteklo.

Seveda povabi za sedmi dan doktor tudi Emila in Lenko, da skrivaj gledata prizor.

«Potem bosta že videla, kaj bo,» jima pravi in se zvito smehlja.

Ko prideta zadnje jutro Štor in Štorovka, je stari doktor nekam posebno slovesen. Govori o resnosti življenja, o tem in onem, pa s takim podarkom in ganotjem, da materi Štorovski venomer silijo solze v oči.

«To pot bo posebno hudo, vendar se nikar preveč ne bojte. Srečno smo jih premagali šest, pa upam, da bomo tudi sedmega.»

Nato spusti tok, a tako močnega, da ubogi Štor omedli. Štorovka pa vsa v solzah zbeži iz sobe in dobi zunaj Lenko in Emila.

«Le noter, prosim, je že minilo,» jih vse skupaj pokliče zdravnik, ki je bil naglo spravil Štoro k zavesti.

Vsi res pridejo in ogledujejo korenjaka.

«Ta je bil pa lud,» meni Štor. «Koliko sem pa zdaj dolžan?»

«Nič,» odvrne doktor, «samo Lenko boste dali mojemu sinu za ženo.»

Ko stari nekam čudno pogleda, pripomni zdravnik:

«Ali pa vam poženem vseh sedem hudičev nazaj.»

«Tega pa ne,» se prestraši Štor.

In še tisto uro so praznovali zaroko. Tako je bil Štor rešen sedmih hudičev, Lenka je pa dobila gospoda za moža.

Nov prosvetni tabor na meji v Risnjaku

Med prostranimi gozdi ob italijanski meji, kjer tvoj pogled že od daleč privabita na sebe orjaka Gorskega kotarja Risnjak in hrvatski Snežnik, leži Lividraga, mirna industrijska dolina. Lividraga je prejšnjo soboto zalesketala v prazničnem nakitu. Narodna čitalnica, prosvetni in narodni branik na tej pomembni točki, je v društveni krog zbrala tukajšnje delavstvo in uradništvo lesne industrije in gozdne uprave ter svečano stopila pred javnost, da pokaže narodu svoje dosedanje delo, da dokaže svojo sposobnost za nadaljnji obstoj v vršenju svojega kulturnega cilja in na podlagi tega svojo upravičenost do vsestranske podpore. Velika je naloga takega društva, ker je poklicano, da se briga za splošno izobrazbo naroda, posebno v takih krajih, ki ne morejo biti deležni blagodejnega vpliva državnih prosvetnih ustanov ali strokovnih nadaljevalnih šol, ki jih imajo večji in kulturno napredni kraji.

Tabora so se udeležili delegati vseh društev iz Gerova: od Narodne čitalnice njen predsednik nadučitelj M. Lipovac, od Sokolskega društva načelnik notar br. S. Baić, od Gasilnega društva predsednik trgovec Fr. Rus in od Planinarskega društva tajnik nadlogar A. Ožbolt, osebnosti, ki so znane po požrtvovalnem društvenem delovanju. Poleg drugih so prisostvovali gg. kapetan M. Rosić, gozdni nadzornik ing. A. Leustek, sodni svetnik Vj. Mudrovčić, notar Stj. Štarić in župan J. Čop. Vsi govorniki so naglašali potrebo medsebojne sloge pri društvenem delovanju, ker bo to podlaga medsebojnemu zaupanju in sodelovanju tudi pri dnevnem gospodarskem delu. Z obsojanjem in zgražanjem pa se je moralo ugotoviti, da so hoteli nekateri to narodno prosvetno svečanost in zabavo preprečiti na način, ki zasluži prezir kulturnega človeka. Sli so v posamezne hiše in ljudi odgovorjali, naj ne gredo na zabavo, čeravno jim društvo zato ni dalo sploh nikakega povoda. Prizadejali so tako društvu precejšnjo škodo. To dejanje so složno obsodila tudi ostala društva po svojih zastopnikih, ker je bil na tak način prizadejan udarec tudi sami zamisli, ki jo ta društva gojijo, to je narodni prosveti. Vsi, ki delujejo v takih društvih, morajo doprinesati velike žrtve, dolžnost pa je zato vseh drugih, da govorno delo po svojih

SODRAŽICA. Lep je bil letošnji gasilski dan za Sodražico. S požrtvovalnostjo občanov in radodarnostjo rojakov iz Amerike smo nabavili novo motorno brizgalno, ki je bila slovesno blagoslovljena. Izvrstna je bila zgodovinska povorka, ki je pokazala razvoj gasilstva od preproste ročne brizgalnice do moderne motorke.

STRAŽIŠČE. Prostovoljno gasilno in reševalno društvo v Stražišču bo blagoslovilo v nedeljo 23. t. m. (če bo slabo vreme 30. t. m.) svoj rešilni avtomobil. Avtomobil je prikladen za vsa gasilska opravila, za prevoz bolnikov, moštva, motorne brizgalne in cevi pri požarih. Lahko rečemo, da je to prvi v dravski banovini za vse gasilstvo urejeni avtomobil, ki bo v blaginjo vsej okolici.

SV. BOLFENK PRI SREDIŠČU. Komaj nas je tukajšnje društvo kmečkih fantov in deklet nekoliko odobrilo s prireditvijo tekme žanjic, že nas je obiskala bela žena, ki si je izbrala kar dve žrtvi. Prav živo sta se udeležila te prireditve tudi Lenčica Vnuk, šivilja v Jastrebcih, in Anton Kozar, posestnik v Vodrancih, Obrežju in Jastrebcih, danes ju pa ni več med nami. Prva, vzor deklet, je podlegla možganskemu vnetju, drugi, tudi zelo delaven mož, se je v duševni zmedenosti obesil na domu svoje žene tik pred hišnim pragom na vodnjak.

SV. MARTIN PRI VURBERGU. Le malokdaj se sliši kaj iz našega kraja. Ne mislite pa, da spimo spanje pravičnega. O ne! Pred kratkim smo si ustanovili Sokolsko četo, ki ima tudi že prav lepo knjižnico. — Da pa pokažemo uspeh svojega dela, bomo priredili 23. t. m. svoj prvi telovadni nastop s sodelovanjem sosednjih društev. Obeta se nam prav prijeten užitek. Pri prosti zabavi bo srečolov z lepimi dobitki. Ne zamudite prilike in prihitite ta dan k nam! Ne bo vam žal; odhajali boste zadovoljni v vsakem oziru. Zdravo!

VELENJE. Dolgo že čitam »Domovino«, a nisem še čital dopisa iz našega kraja. Kaj veselega nimamo poročati. Tukaj pri državnem rudniku delamo že sedem let samo po tri dni v tednu in, kakor se kaže, ni še upanja, da bi se kaj izboljšalo. Rudarji še za hrano ne moremo zaslužiti, ko zaslužimo le 300 do 550 Din na mesec. Po večini smo družinski očetje in nam odpade na razne odtegljaje še od 70 do 120 Din, tako da bo nam na zimo trda predla, če ne dobi državni premogovnik večjih naročil.

REČICA OB SAVINJI. 27letni Franc Kranjc je bil božjasten. Minilo soboto ga je zopet vrglo. Padel je dober meter globoko po ostrem kamenju in nato v pol metra globoko vodo. Pri padcu je dobil hude poškodbe na glavi. Čudno je, da ga ljudje, ki so prihiteli, niso takoj rešili iz vode. Šele čez nekaj časa je prišlo nekomu v glavo, da je treba ponesrečenca spraviti iz vode. Ko so ga potegnili na breg, je bil že mrtev. — Pri nas smo tudi ustanovili gozdno in pašniško zadrugo, katera šteje 66 članov. Ljudstvo je pri nas nezadovoljno, ker se sliši, da je škofijsko posestvo izvzeto od agrarne reforme, ter se ne bo delilo, a drugih posestev ni, ki bi prišla pri delitvi v poštev.

ROGAŠEVCI. Minili petek ob eni ponoči je začelo goreti gospodarsko poslopje g. Weissa Samuela v Serdici, v katerem je bilo zgoraj polno sena in slame, spodaj pa živina in kmetijski stroji. Sreča v nesreči je bila, da ni pihal veter, ki bi raznesel ogenj po bližnjih gospodarskih poslopih. Takoj so bili na mestu požara domači gasilci in gasilci iz Sotine in Serdice, ki so omejili požar. G. Weiss ima veliko škodo, ki je deloma krita z zavarovalnino. Živina in stroji so bili pravočasno rešeni. — Sadja bo letos obilo; cena se danes suče okrog 1 Din za kilogram, kar je zelo malo. Upamo, da bo zimsko sadje (mošančke) dražje. Zadnji članek glede nakupa brizgalk za sadje je našel dobra tla in se vršijo že pomenki glede nakupa tako koristnih naprav. — Opažamo, da poseča naše kraje vsako leto več tujevc, kar je znak, da jim podnebje ugaja.

SLATINA-RADENCI. Dolgoletni trud in napor lokalnih činiteljev občine Slavine-Radencev in nekaterih sosednjih občin ob Muri, ki so morale doslej pošiljati svojo deco na zelo oddaljeno Kapelo, je kronan z uspehom: tik zdravilišča, ob cesti proti Gornji Radgoni, se dviga novo ponosno poslopje, štirirazredna »Narodna šola kralja Aleksandra I.«. Poslopje je v lepem modernem, kar priprostem stilu zgradil stavbni mojster g. Štuhec iz Ormoža. Nova šola bo z novim šolskim letom že pričela svoje blagoslovljeno prosvetno delo. Slovesna blagoslovitev in obenem otvoritev novega ognjišča narodne prosvete se je vršila v nedeljo 16. t. m. Krajevni šolski odbor pod vodstvom svojega neumornega načelnika, župana g. Jakoba Zemljiča, ki si je nedvomno za realizacijo narodne želje stekel največje zasluge, je določil obsežen program za to redko slavnost.

Ivan Albrecht:

Jeza usode

In Lotar govori. Beseda mu je zdaj medla, enolična kakor pri spovedi. Daleč nazaj posega v pripovedovanju, mnogo dalje v minule dogodke, kakor se more pritipati Olgin spomin; kajti ona ve bore malo. Celo slika gospe Koletke živi le še medlo v njej in tudi spomin na pokojnega grofa Valterja je že precej zabrisan, o življenju pa, kakršno se je skrito bohotilo po gradeh, ne ve Olga čisto ničesar.

Lotarjevo pripovedovanje je kakor žuborenje potočka po zglaženih in z mahom obraščenih skalah. Tu in tam se nekoliko vznemiri in vzvrtinči, vendar je v splošnem tako prijetno mirno, da se grofica čudi, čemu je bilo treba takega razburjivega pripravljanja.

Tako jezdit korakoma precej časa zdaj sem zdaj tja in Olga se docela pomiri. Zdi se ji celo nerazumljivo, kako in zakaj je mogla biti tako potrta in razburjena, ko vendar ni bilo nobenega vzroka za žalost. Ko pa zdaj spet nenadoma utihne Lotarjev glas, se grofica celo nasmehe:

»Dokaj zabavnega si mi povedal in si me tudi popolnoma razvedril s tem, ali tega, kar si nameraval, mi pa le še nisi razkril —»

Komaj izreče, je že spet konec Lotarjevega miru. Pod orjaško bukvijo ustavi konja in se proseče zagleda v svakinjo.

»Olga, ali res ne more ta kelih trpljenja mimo mene in mimo tebe?«

Svakinja ga samo molče pogleda, a Lotar zdaj že spet govori. Kakor kip je negiben na konju, nekam v daljo je izgubljen njegov pogled, a beseda pripoveduje — o ljubezni.

Olga je pričakovala karkoli, samo tega ne. Izza detinstva jo pozna, ves čas sta prijateljsko občevala, nikdar ji ni niti z najhrajšo besedo omenil ničesar takega, zdaj pa naekrat gruli kakor golob in kakor da je vsa leta imel besede že pripravljene in izbrane ter je čakal samo tega trenutka. Doslej neznana čuvstva jo obhajajo in ji zapirajo besedo. Rada bi mu rekla, naj se nekoliko zave in naj neha, vendar samo molči in gleda in posluša. Odpor se bori v njej z nekakšno čudno slastjo. Ko tako nepremično gleda Lotarja, se ji zdijo lep, mnogo lepši kakor doslej, in mu skoraj da zameri, zakaj ni vsega tega povedal že mnogo, mnogo poprej, dokler je bil še čas. Kaj hoče zdaj Klarin soprog od Herbertove žene?!

Bog sam vedi, kaj hoče, ko ne neha in celo pripoveduje, da tudi Herbertu ni ostalo skrito, kaj neotolažljivo tli v njegovem srcu!

»Lotar,« zmaga zdaj v Olgi prirojena ženska treznost, čemu se zdaj mučiš s tem, ko je že vse zgolj trkanje na grobove? Privoščji rajnim pokojna in živim tistega miru, ki nam je vsem potreben.»

Beseda ni karajoča, temveč topla, bolj prošnja kakor karanje, in Lotar se ji noče pokoriti.

»Moral sem govoriti in bom še moral. Plaz se je utrgal, Olga, in ga nič več ne zadrži.»

Grofici je tesno.

»Da si mi bil tako odkrit poprej,« povesti glavo in se nestrpnostno poigrava s prsti, »bi ti bila bržčas hvaležna in morda danes srečnejša, tako pa te samo prosim: Ne ruši, kar je zvezano pred samim Bogom, in misli tudi na svoje ognjišče —»

»Srečnejša, praviš?« se oprime grof nepričakovane priznanja. »Ali sem prav slišal? Reci še enkrat, Olga, da mi bo laže umreti; kajti ta beseda je vredna življenja in smrti!«

Olga molči, Lotar pa zdrkne raz konja in pozabi vse bridkosti in preteče gorje. Z obema rokama se oklene njenih nog, ji skrije glavo v naročje in šepeče kakor v molitvi:

»Olga, samo še enkrat reci, preden mi je umreti, samo še enkrat!«

Proseče jo pogleda in sklence roke, gospa pa ga samo poboža po licu. Nežnost, kakršne pri Herbertu ni nikoli spoznala, jo opaja, vendar se ne upa preskočiti vrzeli, ki jo loči od svaka.

»Olga!«

»Nikar, Lotar! Ostaniva prijatelja in ne sili me tako daleč, da bi morala zaradi ljubezni bežati pred teboj —»

Svak ujame njeno desnico in jo začne obsipati s poljubi, ko zašumi izza bukve: Preden se Olga in Lotar zavesta, stoji Henrik Zechner kraj njiju, Olga zardi kakor škrlat, a Lotar zavihti bič:

»Kakšno sled spet voha pes, da zalezuje celo gospodarja!«

Valpet se prestrašen umakne in se komaj iz ognje udarcu. Ves bled od jeze in sramu pove:

močeh podpirajo, kakor ga podpira tudi sama država. Zelo brezvestno je torej, ako se z zahrbtnimi dejanji poedincev ruši dobra volja in s tem deluje proti stremljenjem kulturnih društev in države.

Enako, kakor gre inteligenca z napredkom znanosti naprej, je potrebno, da gresta v svoji izobrazbi tudi delavstvo in kmetijski narod, ker je jasno, da morata v svoji borbi za življenjski obstanek vse bolj uporabljati tudi duševne sile. Prav je zadnjič naglasila «Domovina»: več izobrazbe na deželo in prvi korak k izboljšanju je večja izobrazba. Samo tako boš mogel iz onega, kar poseduješ, izvleči večjo korist in ne boš dopustil, da se kdorkoli s teboj igra. Da je temu, tako, najdemo pač najboljše zatrdilo v uspehih, ki so se pokazali tam, kjer so si ljudje na ta način izboljšali svoja gospodarstva. V Gorskem kotarju, kakor še marsikje, ne more kmetovalec živeti od svoje zemlje, temveč je navezan na zaslužek kot obrtnik, delavec, a često mora v daljne dežele za zaslužkom. V takih prilikah bo tem lažje izhajal, čim več bo vedel. Sredstva so na razpolago, saj imamo časopise, ki vneto skrbijo, da zadovolji vse sloje in donaša vse, kar je povprečnemu človeku treba vedeti. Prosvetna društva nudijo ljudstvu izobrazbo na način, ki mu je najbolj pristopen. Medtem ko se človeku v društvosti prožita zabava in razvedrilo, sprejema duševna stran za svoj razvitek potrebno hrano. Vsako društvo potrebuje sredstev, da more služiti svoji svrhi. Javne prireditve imajo zato dvojno korist. Dajo ljudem vzpodbude in društvu potrebnih sredstev za njihovo narodno delo, obenem pa dvigajo vzajemnost, ki se danes toliko naglašala kot podlaga blagostanju.

Ali si že član Vednikove družbe?

DOMAČE NOVOSTI

* **Proslava desetletnice Nj. Vel. kralja Aleksandra I.** Zedinitelja se je praznovala po vsej državi kar najslovesneje. Ves jugoslovanski narod je jasno pokazal, kako krepko je zasidran v narodovi duši njegov kmetijski kralj, ki naj ga Previdnost ohrani, da bo bodočnost naše države vedno varna na znotraj in zunaj.

* **Velik zbor bojnikov na Brezjah.** Letošnje zborovanje Zveze bojnikov je bilo na praznik Velikega Šmarna na Brezjah obiskano kakor doslej še nikoli. Ob pol 10. se je vršila služba božja, pri kateri je pridigoval kurat Bonač. Peli so škofjeloški pevci, katehet Kogej pa je opravil še molitve za padle tovariše. Nato se je pred cerkvijo vršil zbor, ki ga je, burno pozdravljen, otvoril general Maister. V krasnih besedah je obeleževal 10letnico vladanja kralja Aleksandra in je bila z navdušenjem odposlana brzojavna čestitka vladarju. V toplih besedah se je general Maister spominjal tudi pokojnega majorja Martina Colariča. Nato je Jože Pirc razvijal program Zveze bojnikov. Za njim je zbor pozdravil zastopnik g. bana dr. Karlin. Sledil je lep govor zastopnika divizionarja g. podpolkovnika Jorgovića. Nadalje so govorili: Nikolaj Prestor in zastopnik ameriških Slovencev Anton Grdina, pater Aljančič v imenu dobrovoljcev in Matko Štefe v imenu invalidov. Prisostvovala pa sta zborovanju tudi zastopnik ljubljanskega odbora Narodne odbrane podpolkovnik v p. Viktor Kristan in tajnik ljubljanske univerze dr. Šmalc. Ko je general Maister zaključil zbor, se je razvila prijetna tovariška zabava. Sodelovala sta godba «Sloge» in pevski zbor podružnice Zveze bojnikov iz Skofje Loke.

* **Nadlegovanje vojaških straž.** Zadnje čase so se pripetili primeri, ko so zlasti ponoči nadlegovali vinski bratci vojaške straže in se niso pokorili njenemu pozivu, naj se odstranijo. Opozorjamo občinstvo v njegovem lastnem interesu, naj ne hodi v bližino vojaških objektov in straž, naj se pokori pozivu straž brezpogojno in odstrani takoj na poziv z njihove bližine. Pomisliti je, da vrši vojaška straža težko in odgovornosti polno službo ter ima orožje, da ga v primeru potrebe tudi rabi po predpisih. Zoper one, ki ne bi vpoštevali tega opozorila in bi se zapletli v kakršenkoli konflikt z vojaško stražo, bodo postopala oblastva brezobzirno in z vso strogostjo.

Dr. France Hribar

zobni zdravnik v Krškem

se preseli v Sevnico

kjer začne ordinirati dne 2. septembra

«Gospa grofica želi, da pride vaša milost domov, ker je gospa grofica izgubila gospo —»

S pomembnim pogledom pokaže na Olgo, še nekaj korakov odstopi in se odreže:

«A zdaj vidim, da je vaša milost prijetno našla grofico Olgo. Ne bom več nadlegoval in takoj obvestim gospo grofico, da ne bo v skrbeh —»

Naglo se prikloni in odhiti, a Lotar vikne za njim, naj obstane. Skokoma je pri njem in mu tako temeljito dopove, kako naj se vede služabnik, kadar naleti gospoda v kočljivem položaju, da se valpet zviija kakor kaznovan pes.

Olga, ki Lotarja še nikdar ni videla jeznega, svojim lastnim očem ne verjame, ko vidi, kako spretno zna to krotko jagnje vihteti bič. Vprav zbog te čudne izpremembe je še bolj nestrpna in hoče tem prej izvedeti, kaj je zdaj naenkrat tako docela predruščilo svaka. S karajočim pogledom pomiri Lotarja in odjezdi potlej z njim proti gradu. Dasi vse mezdi po njej od nestrpnosti, ga zdaj vendar noče nadlegovati z vprašanji. Tiho, kakor da se vračata s pogreba, zajezdi končno dvojica na grajsko dvorišče in Olga še vedno ne sluti, s kakšnimi občutki jo gleda in pozdravlja dvoje kakor noč črnih oči, kako hrepeneče skrivaj izteza roke proti njej njena mati, ciganka Margit.

XI.

Mati! Da ji je odvaliti težo groba, bi se zganičila, bi se dvignila in objela dete, ki je hrepnela za njim dolga, težka leta! Kaj so grajske straže, kaj svarilne besede grofice Klare in otroško prisrčne prošnje Jankine, ko se pa Mar-

git zave, da je napočil trenutek, ki ga je čakala leto za letom, ki ga je klicala, ko je drgetala v mrazu in koprnela v vročini, ko se je potikala okrog in snovala maščevanje in čakala in čakala! Kakor blazna plane zdaj Margit na dvorišče, se vrže k Olgini nogam, vrišči, stoka in joče:

«Vilma, moje solnce, Vilma, moja zlata zvezda, Vilma, Vilma —»

Glas umira v grgljavem ihtenju in shuššano starkino telo se zviija pred grofico, niha sem in niha tja, se vzpenja, raste in spet pada v prah, medtem ko Olga stoji in kakor okamenela strmi in samo z obupanim pogledom prosi zaščite in pomoči. Kakor v svitu nenadnega bliska se domisli Herbertovih besedi o čarovnicah in se skuša odmakniti, ali starkine roke se je oklepajo kakor jeklene vezi.

«Lotar,» prosi Olga, «ali je to tvoje varstvo, ali je taka viteška beseda?»

In grof plane, zgrabi Margit in jo kakor volk trga od Olge. Služinčad prihiti na pomoč in v hipu je grajsko dvorišče polno hreščečega vrišča.

Gospa Klara z okna ogleduje čudni prizor in z zadovoljnim nasmeškom toni v zmogoslavlju.

S srepm prežirom motri svakinjo, dokler se njuna pogleda ne srečata. Ko Olga zagleda te lokave oči, jo zaboli v srcu. V divjem navalu zlih slutenj krikne in omahne.

«V ječo z večjo!» sikne Lotar valptu in sune še vedno hreščečo Margit predenj, sam pa dvigne Olgo in jo odnese v grajske sobane.

Henrik Zechner popade s svojimi starko, ki ji zdaj ne pomaga nobena obramba. Z vseh strani

* **Uradne ure pri sodiščih.** Po odredbi predsednika ministrskega sveta so se uveljele zopet prejšnje uradne ure: ob delavnikih od 7.30 do 12.30 in od 16. do 18. ure; ob sobotah od 7.30 do 13.30; ob nedeljah in praznikih od 9. do 11. ure. Vložišče je odprto: ob delavnikih od 8. do 12. in od 16. do 17., ob sobotah od 8. do 13. ure, ob nedeljah in praznikih od 9. do 11. ure.

* **Otvoritev novega mostu na Zidanem mostu.** Pretekli torek je bil na Zidanem mostu na slovesen način otvorjen novi železniški most, ki pomeni velik napredek za železniške zveze na tem važnem križišču. Most so delali nad leto dni in ustreza zdaj, ko je bil z velikim trudom dograjen, vsem varnostnim predpisom. Most je gradila gradbena tvrdka Slavec iz Kranja, ki je pokazala pri tem delu vso žilavost in podjetnost domače volje do ustvarjanja.

* **Državna pletarska šola v Ptujju sprejema učence v prvi letnik še do 25. t. m.** Prijave je opremiti s krstnim listom, domovnico, šolsko odpustnico in z izjavo staršev, s katero se zavezujejo vzdrževati gojenca. Šola je dvoletna ter ima namen izvežbati praktično in teoretično v pletarstvu in vrbogoji učence in učenke, ki so uspešno dovršili osnovno šolo. Razen praktičnega pouka v pletarstvu se poučuje na šoli tudi računstvo, poslovno spise, vrbogojstvo, kalkulacija, knjigovodstvo in strokovno risanje. Vsi učenci prejmejo šolske potrebščine brezplačno, morajo se pa za časa učne dobe sami vzdrževati. Šoli je priključen poseben internat, ki je v Dijaškem domu. Podrobnejša pojasnila daje upraviteljstvo šole.

* **Cepljenje zoper steklino.** Po sedaj v naši državi veljavnih predpisih je obvezno za vse osebe, ki jih je poškodovale stekla ali glede stekline sumljiva žival, da se dajo cepiti zoper to strašno in po izbruhu neozdravljivo kužno bolezen. Vsaka oseba, katero so poškodovale stekle ali stekline sumne živali, se mora takoj prijaviti občini; vse nadaljnje pa potem odredijo pristojna občinska oblastva, odnosno poklicani zdravnik in veterinar. V naših krajih se pošiljajo poškodovanci v higienske zavode banske uprave, kjer se cepijo na antirabičnih oddelkih po najmodernejšem načinu brez vsake nevarnosti in posebnih težav, oziroma se prepusti cepljenje tudi za to določenemu zdravniku. Stroške za to cepljenje plača za državne in banovinske uradnike država, odnosno banovina; za siromašne državljane plačujejo samostojne, oziroma zdrav-

dežuje nanjo ploha težkih udarcev, psov in kletvin, ki jih Margit že davno več ne čuje, ko omahne na kup gnilobe v ječi. Niti tedaj se ne zgane, ko škripaje zaloputnejo za njo težka železna vrata in se začne iznenadena golazen previdno bližati novemu plenu. Požrešne podgane in roji raznoterega mrčesa se previdno bližajo, odskakujejo in se spet vračajo, dokler se orjaška podgana ne opogumi in ne zasadi ostrih zob v še toplo meso. Koj za tem rezko zacvili in odskoči, ko pa vidi, da se topla kopa ne brani, plane zopet nadnjo. In to je vsem znamenje, da se gostija lahko začne. Naenkrat je cigankino telo vse živo nagnusnih glodavcev.

Medtem kleči grof Lotar pri Olgini postelji in šteje utripe tega ljubljene srca. Za vse okrog sebe je slep in gluhi in čaka samo, kdaj se odpre nebo njenih oči. Samo enkrat, še enkrat bi pogledal v ta sveti paradiž, da bi prosil odpustčanja in potlej umrl.

Sicer je po gradu vse brez glave. Posli šušljajo križem in stikajo glave, valpet Zechner škripaje preklinja in zaman išče Janko, da bi jo pahnil k stari Margit za družino, gospe Klare pa ni od nikoder na izpregled. Videti je morala, s kakšno vnemo je grof Lotar branil Olgo ciganko, s kakšno ljubeznijo in odločnostjo se je zavzel zanjo in jo sam odnesel. Pobožen svečenik nosi Najsvetejše s takšno sveto vdanostjo! In to je morala gospa Klara gledati. Takšnega poraza ni nikoli pričakovala in v dno srca občuti ponižanje.

(Dalje prihodnjič.)

stvene občine, za učence srednjih šol fondi za zdravstveno zaščito, uradi za ožje rodbine, za vojaše in častnike pa vojaštvo. Občine kakor tudi privatne poškodovane osebe imajo pravico zahtevati povračilo stroškov od lastnikov živali, ki so prizadele poškodbo. Potne stroške za siromašne državljane plačuje občina, premožne osebe pa plačujejo same te stroške, toda občina in vsakdo lahko zahteva povračilo od lastnika živali po predpisih zakona.

*** Smrt uglednega industrijea.** Na Dunaju je umrl v starosti 66 let veleugledni industrijec g. Franc Woschnagg, šef tovarne usnja Woschnagg in sinovi, d. d. v. Šoštanju. Pokojnik je bil ljubezniv in velepodjeten mož, markantna osebnost v jugoslovnski industriji, splošno priljubljen med uradništvom in delavstvom. S pokojnikovo delavnostjo je v ozki zvezi tudi napredek mesta Šoštanja v poslednjih desetletjih. Dlje časa je bil pokojnik tudi šoštanjski župan. Zapušča vdovo in dva sinova.

*** Nesrečna smrt mladega hmeljarja.** Prejšnji ponedeljek popoldne se je peljal 32letni posestnik Anton Babič iz Parizelj pri Braslovčah v Velenje po premož za sušenje hmelja. Vračal se je s težko naloženim vozom v družbi voznika Bošnjaka. Na potu je hotel svojemu vozniku pomagati pri konjih. V tem hipu pa so se konji splašili in podrli nesrečnega človeka na tla. Težko naloženi voz mu je šel čez prsa in mu zdrobil prsi koš. Iz Šoštanja je bil poklican zdravnik dr. Medic. Toda nesrečnik je pol ure pozneje podlegel poškodbam. Bil je dober gospodar in priljubljen mož. Vest o njegovi tragični smrti je zato vzbudila mnogo sočutja.

*** Naše žene na letošnjem velesejmu.** Kakor je po drugih mestih že dolgo navada, priredi letos tudi v Ljubljani Zveza gospodinj na velesejskih prostorih od 29. avgusta do 9. septembra prvo veliko in pestro ter predvsem jako informativno razstavo »Novodobno gospodinjstvo«. Pokazati hoče po pravilih higiene, estetike in udobnosti opremljeno stanovanje, tri razne vrste najpripravnějšíh kuhinj ter vse predmete, ki jih v hiši uporabljamo pri gospodinjstvih poslih. Razume se, da pride na razstavo le ono, kar so gospodinjke preizkusile in odobrile. Razstavljalo se bo kolikor mogoče v naravi, ostalo v slikah, tabelah in pa v modelih.

*** Ustanovitev knjižnice.** V Skomarju pri Konjicah je ustanovila Zveza kulturnih društev knjižnico. Člani Sokolskega društva v Konjicah so pa podarili večje število knjig. Knjižnico bodo vodili kmečki fantje sami.

*** Zakaj vino iz Spodnjega Štajerja ne gre več v Gradec in na Zgornje Štajersko?** Tako se povprašuje marsikateri vinogradnik, ki ima polne kleti rujne kapljice, a kupcev ni od nikoder. Pišec teh vrstic je bil nedavno v Gradcu. Govoril je z gostilničarjem, ki je desetletja prihajal k nam kupovat vino. Ta mu je doslovno rekel: »Dokler boste na Spodnjem Štajerskem mešali k žlahtnemu vinu nesrečno šmarnico, tako dolgo mi ne bomo več kupovali vaših vin. Šmarnica je sloviti okus spodnještajerskih vin čisto pokvarila in takih vin naši gostje ne marajo.« Dober nauk za letošnjo jesen. Ne primešavajte šmarnice k drugemu (žlahtnemu) vinu!

*** Gad v jasliah.** Iz Drltije pri Moravčah nam pišejo: Letošnja vročina izvalja iz skalovja razne strupene kače, ki provzročajo nevarnost za ljudi in živino. Tako je zapazila neka žanjica na Zelenku velikega gada, prav ko je hotela zamahniti s srpom. Ako bi ga zadela, bi jo bil prav gotovo zagrabil. Se večja nevarnost pa je pretela Planjavčevemu očetu. Mož je zvečer nakosil detelje ter jo pustil na kupu na njivi, da bi se ponoči ohladila. Drugo jutro jo je znosil v hlev živini. Ko je čez nekaj časa pogledal k živini, je opazil, da je živina nekam preplašena ter se krme še ni dotaknila. Segel je v jasio, da bi jo prerahljal, a je prestrašen odskočil. Dotaknil se je velikega gada, ki je ležal zviti v detelji. Brž ga je nabodel na vile, pri čemer je opazil, da je bila gadova glava skoro popolnoma odkošana. Vzlic temu pa gad ni poginil vso noč.

*** Pogrešana žena.** 46letna posestnica Suzana Kurbusova, doma v Rogoznici 29, je že pred dnevi odšla neznano kam od doma in je odtlej niso več videli. Kurbusova je bila pri odhodu oblečena v praznično obleko, sicer pa je srednjevelike postave, podolgačega rdečega obraza in obuta v črne visoke čevlje. Bila je že dlje časa nekam otožna.

*** Električni tok ga je ubil.** Nesreča nikoli ne počiva in tako si je izbrala za žrtev mladega sedemnajstletnega delavca Franca Draubaherja v Vuhredu, uslužbenega pri znanem veleposestniku inženirju Franju Paherniku v Vuhredu, kjer je pomagal pri poljskem in hišnem delu. Zadnje dni pa je pomagal monterju Francu Slevcu, ki je nameščen v elektrarni ing. Pahernika. Z monterjem sta čistila in popravljala električen vod, ki dovaja elektriko trgu Vuzenici. Draubaher pa je nenadoma iz neznanega vzroka splezal na električni vod, dasiravno mu je bilo znano, da ob tej uri elektrarna še dovaja tok Vuzenici. Po naključju se je z desno roko dotaknil žic. Učinek stika je bil naravnost strašen. Tok ga je vrgel z lestve ter mu popolnoma razmesaril desno nadleht in ga na več mestih osmodil. Bil je pri priči mrtev, ker je napetost na teh žicah imela moč 3000 voltov. Vsaka pomoč je bila izključena, dasiravno so poizkusili vse, da bi ga zopet zbudili k življenju. Prenesli so ga k njegovim staršem, ki stanujejo v Vuhredu, in ga položili na mrtvaški oder. Z rodbino, ki je na tako tragičen način izgubila svojega sina, globoko sočuvstvuje vsa okolica.

*** Kurjaški vajenec do smrti opečen.** Na Heinricharjevi žagi v Škofji Loki se je pred kratkim pripetila strahovita nesreča. Tam uslužbeni praktikant za kurjača, 28letni Vinko Poljanec, je naglajal okoli 14. v velik kotel premog in različne ostanke lesa. Ko je ravno bezal v žerjavico na dnu, je nenadoma potegnil veter — in naslednji trenutek so bušili plameni naravnost v ubogega kurjača. Poljanec je strahovito zavpil in se skušal umakniti, vendar mu umik ni pomagal, kajti ogenj je že zapalil obleko, mu osmodil obraz in lase. Nesrečnež je prišel skakati okrog podoben živi bakli. Na pomoč so mu takoj prihiteli drugi uslužbenci, ki so pričeli trgati obleko z njega, a opekline so bile tedaj že strahovite. Mladi mož je bil popolnoma osmojen po glavi, prsih, trebuhu in nogah. Tulečega zaradi hudih bolečin so nemudoma prenesli v Heinricharjev avtomobil, ki ga je jadrno odpeljal v bolnico v Ljubljano, kjer je po hudih bolečinah podlegel opeklina.

*** Meso je hotel rešiti, a se je sam spekel.** Pretekli teden je nastal ponoči požar na posestvu Martina Kambiča v Prelogih pri Semiču. Nesrečnemu posestniku je pogorelo vse, razen poda. Nesreča je udarila domačine med spanjem. Ko so vsi zmedeni hiteli, da bi rešili, kar se dá, se je zgodila druga tragična nesreča. Posestnikov brat Anton se je spomnil na shrambo mesa in masti ter je sam tekkel tja. Komaj je odprl shrambo, se je že vdrl nanj goreči strop. Tega ni nihče opazil, ker so bili vsi na drugih mestih pri reševalnem delu. Šele potem, ko so se vsi zbrali na pogorišču, so ga pogrešili ter iskali vsepovsod. Med razvalinami shrambe so naposled našli le še strašno opečeno in ožgane ostanke trupla. Kambičeva rodbina ima veliko škodo, ker so ji zgoreli poleg poslopj do zadnjega vsi poljski pridelki, vse poljedelsko orodje in 15.000 Din gotovine, ki jo je imel gospodar shranjeno v hiši. Po nesrečni navadi mnogih naših kmetov pa Kambič sploh ni bil zavarovan. Po mnenju vaščanov je požar, ki je ogražal vso vas, provzročila zlobna roka.

*** Nesreče.** V železarni KID na Javorniku je v sredo zvečer bila skupina delavcev zaposlena pri prekladanju ogromnih, do 3000 kg težkih zabojev. Zaradi nekega defekta na žerjavu pa je en tak zaboj padel z objema žerjavovih krempljev, ki so zaradi popusta teže zakolebali ter poškodovali delavca Antona Osredkarja s Save in Jakoba Ravnika z Blejske Dobrave. Oba sta bila prepeljana v bolnico.

*** Žrtve avtomobilske nesreče.** Podjetnik Jože Muršec iz Kaniže pri St. Ilju v Slovenskih goricah je bil naložil na svoj tovorni avtomobil 14 oseb, namenjenih na proslavo blagoslovitve nove motorne brizgalne v Ljutomeru. Na povratku iz Ljutomera je avto nenadoma zdrčal zaradi razmočene ceste na ostrem ovinku s ceste v jarek in se prevrnil. Pri tem so bili trije potniki teže ranjeni. 47letni posestnik Kunigundi Klajžarjevi je stisnilo težko vozilo trebuh, poškodovana pa je tudi po obrazu. Levo nogo pa si je poškodovala 29letna posestnica Marija Grmova iz Dobranja pri Pesnici. Težje notranje poškodbe je odnesla 30letna žena župana in posestnika Simončiča iz Cirknice ob Muri. Vse te tri ponesrečenke so prepeljali ptujski reševalci v mariborsko bolnico, dočim so dve samo obvezali ter ju prepustili domači oskrbi.

*** Strupeni plini v hrastniških rovi.** Motorji, ki vozijo po rovi našega rudnika, izpuščajo toliko strupenih plinov, da so kaj nevarni za delavstvo. Že pred tedni smo poročali, kako so se onesvestili trije delavci, a pretekli teden se je zgodila slična nesreča. V oddelku, kjer so z motorjem dlje časa manevrirali, so se nenadoma zopet onesvestili trije delavci. Dva od teh so spravili kmalu zopet k zavesti, dočim so morali prenesti tretjega — Potočina — v domačo bolnico, kjer je polagoma vendarle še prišel k sebi.

*** Pesek je podsul 22letnega Ferdinanda Kurenta** pri kopanju peska v kamnolomu Cirila Rečka v Trzinu. S težavo so ga tovariši izvlekli iz jame. Bil je nezavesten in je v nekaj trenutkih izdihnil. Fant je bil pretekli petek reducirán v krmeljskem rudniku in je sedaj hotel z delom poravnati mal dolg, ki ga je imel pri lastniku kamnoloma — pa ga je takoj prvi dan zadela nesreča.

*** Vlak ga je povozil.** Progovni obhodnik g. Gabrijel Vizjak je našel na službeni poti po progi pod nasipom pri Vidmu mrtvega 28letnega Marka Vodiška, ki je bil uslužben pri železnici kot progovni delavec in pomožni čuvaj. Povožil ga je ponočni vlak. Zapušča ženo in dvoje malih otrok.

*** Bukev je oplazila pri podiranju Franca Luštka** iz Zdinje vasi in mu hudo zdelala vso glavo. Obraz ima ves razbit, nos in čeljusti se komaj še držijo glave.

*** S hruške je padel 23letni Jože Trefalt,** hlapec pri posestniku Ivanu Klenovšku na Mrzli planini pri Zabukovju, hoteč nabrati nekaj sadja. Nenadoma mu je spodrsnilo na mokri veji in je pagel z velike višine na tla in si zlomil obe roki.

*** Požar pri Braslovčah.** Na Veliki Šmaren so imeli v Topovljah pri posestniku Ivanu Šošterju po domače Kejcu, žalosten praznik. Sredi dopoldneva, ko so bili domači pri maši v Braslovčah in je gospodinja v kuhinji pripravljala kosilo, je naenkrat začelo goreti podstrešje hiše. Preden so prišli na pomoč gasilci, je bilo že vse poslopje v plamenih in v kratkem času nato se je vžgalo tik poleg hiše stoječe veliko gospodarsko poslopje, napolnjeno s krmo in drugimi pridelki. Le neumornim gasilcem se je zahvaliti, da so bili sosedje obvarovani požarne nesreče. Iz hiše in gospodarskega poslopja nesrečnih pogorelcev so mogli še rešiti opravo in več gospodarskih strojev. Tudi živino so rešili. Zgorel je v gospodarskem poslopju tudi ves hmelj, kolikor ga je bilo spravljene. Kako je ogenj nastal, ni znano. Sodi se, da je nastal v dimniku. Posestnik Šošter je bil sicer zavarovan, a ne za polno vrednost pogorelih poslopj.

*** Požar v Medlogu.** Preteklo nedeljo popoldne je izbruhnil požar v stanovanjski hiši posestnika Gračnerja v Medlogu. Celjski gasilci so nemudoma odhiteli z motorno brizgalno na lice mesta, kamor so pa že poprej pripelji gasilci z Lopate in Babnega ter pogasili ogenj, še preden se je mogel razviti in objeti poslopje. Če bi ne bila pomoč gasilcev takoj na mestu, bi bil požar zavzel katastrofalen obseg, ker se nahajajo v neposredni bližini še štiri druga poslopja. Škoda, ki jo je provzročil požar, je majhna.

* **Požar pri Zidanem mostu.** Preteklo nedeljo zjutraj je izbruhnil v hiši malega posestnika Borštmarja v St. Petru pri Zidanem mostu požar, ki je popolnoma uničil hišo. Borštmarjeva družina je hudo prizadeta.

* **Nenavaden samomor mlinarja.** V Kolavtarjevem mlinu v Saleku si je privezal 43letni mlinar Fortunat Resnik, doma iz vasi Kasas pri Petrovčah, na vrat pol stota težak kamen, se pognal v tolmin pod jezom ter utonil.

* **Po slabi tovarišiji glava boli.** V preiskovalni zapor deželnega sodišča v Ljubljani je moral 22letni uslužbenec nekega mestnega podjetja, ker je zadnje dni poneveril okoli 5000 Din. Mladi uslužbenec je bil drugače vreden inkasat podjetja. Zaupali so mu velike zneske, v soboto je celo oddal blagajni 60.000 Din, a pozneje je porabil okoli 5000 Din mestnega denarja, ker je naletel na družbo zapeljivcev, ki so ga toliko časa kot vampirji izžemali, da je revež zadnji dinar zabil.

* **Pobegnil iz zapora v Radovljici.** Iz sodnega zapora v Radovljici je pobegnil 20letni Matija Valentinič, po poklicu delavec. Ima na vesti več tatvin in drugih prestopkov. Ubežnik je oblečen v temnosiv suknjič, temnozeleno hlače ter nosi gamaše, obut pa je v rjave čevlje. Valentinič je precej velike postave, močnega stasa, podolgovatega obraza in nazaj počesanih las.

* **S sekiro po glavi je udaril ter hudo ranil** neki ljubosumni tekmeč 19letnega delavca Ivana Zunka v Vrhovem dolu pri Pekrah, ko je vasačil pri dekletu.

* **Krvav obračun med sorodniki.** Kmet Anton Bojčnik iz Spodnjega Prebukovja je bil v nedeljo v Slovenski Bistrici pri maši in je ob tej priliki nakupil nekoliko živil. Na potu proti domu je krenil v Vernikovo krčmo v Kovači vasi, kjer je srečal sestro, poročeno Erkerjevo. Ker je hotel še nekoliko posedeti, je oddal nakupljene predmete sestri, da jih nese domov. Okrog 17. ure je prišel Bojčnik do sestrinega doma po oddane predmete, katerih mu pa njegov svak Simon Erker ni pustil oddati in ga pričel brez pravega povoda zmerjati. Iz prepira je nastal pretep in šibkejši Erker je nenadoma skočil po staro vojaško bodalo. Zamahnil je z njim proti svaku, ki je pa prvi udarec prestregel z roko ter zagrabil rezilo tako, da si je prerezal dlan do kosti. Z drugim udarcem pa je Erker pogodil nesrečnega Bojčnika v levo stran trebuha. Težko ranjeni kmet se je takoj zgrudil, iz zevajoče rane pa mu je izstopil cel klobčič čreves. Orožniška patrulja, ki so jo poklicali, ga je naložila na nosilnice in ga prinesla okrog polnoči v Slovensko Bistrico. Odtod so telefonirali po reševalni avtomobil, ki je Bojčnika odpeljal v opasnem stanju v mari-borsko bolnico, kjer je kmalu umrl.

* **Debeli ljudje dosežajo z vestno uporabo naravne «Franc Jožefove» grenčice** izdatno iztrebljenje črevesa brez vsakega napa. Mnogoštevilna poročila zdravnikov-strokovnjakov potrjujejo, da so tudi oni, ki bolehalo na ledvicah, protinu, revmatizmu, kamenih in sladkorni bolezni, zelo zadovoljni z učinkom «Franc Jožefove» vode. «Franc Jožefova» grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

NEVIHTA S STRELO.

Trbovlje, 13. avgusta.

V sredo krog poldne so se začeli zbirati nad gorami proti Savinjski dolini črni oblaki, ki niso obetali nič dobrega. Med močnim grmenjem se je vlila ploha, pomešana s točo, ki je v hipu pobelila travnike pod Sv. Planino. Vse skupaj je trajalo cele četrt ure in napravilo mnogo škode. V Gabrskem, na cesti proti Podmeji, je bil zaposlen sin posestnika Ahaca iz Planinske vasi. Da bi se umaknil plohi, je zbežal pod bližnji kozolec, a v istem hipu je udarila v kozolec strela in ga vžgala. Po naključju je ostal fant nepoško-

dovan, kozolec pa je bil hipoma v plamenih. Zaradi močno kalne vode po nevihti, je bilo delovanje gasilnih motorov oteženo. Kozolec, ki je bil nabito poln sena, je popolnoma pogorel. Posestnik Kerše je bil zavarovan le za 5000 Din, škoda pa znaša gotovo nad 20.000 Din.

STRAHOVITI UDAREC USODE V RODBINI MIKLINOVI.

Badličan, 10. avgusta.

Iz zelenega Medmurja sporočamo »Domovini« tužno vest, da je v selu Badličanu na svoji lepi kmetiji dne 4. t. m. po dolgi in hudi bolezni v Gospodu zaspal predobri mož, zavedna narodna korenina, Feliks Miklin. Vest o njegovi smrti je bolno odjeknila v srcih vseh njegovih številnih prijateljev in znancev. Legel je v grob medmurski narodnjak, ki je že v težkih predvojnih časih madjarskega pritiska vedno in povsod kazal in izpovedoval svojo slovansko zavest. Mnogokrat nam je pripovedoval iz svojih mladih let, kako je bilo Medmurje takrat zanemarjeno od Madjarske, ljudstvo nevedno in brez šol. Tako se je moral tudi pokojnik sam brez šole vsega naučiti in naučil se je mnogo, mnogo. Sveti Mohor iz Celovca in sv. Jeronim iz Zagreba sta mu vsako leto pošiljala knjige in mu v teku let nanosila celo knjižnico knjig, ki jih je pokojnik ljubil nad vse. S svojo nadarjenostjo in pridnostjo si je ustvaril tedaj novi dom Miklinov, okrog njega pa je vzcvetel sadovnjak, vsej okolici vzor. Kot narodnjak je stalno poddrževal stike s središkim sokolskim krogom in vzgojil svojega sina edinca Slavka v zavednega Sokola. Ni samo primer, da si je Slavko izbral življenjsko družico iz Veselkove sokolske rodbine v Središču. Pokojni Miklin je bil tudi velik prijatelj narave in lovec, ki je kaj rad koračil po zelenih šumah in logih svojega kraja. Ko mu je jesen življenja pobelila njegovo častljivo brado, pa je naš Miklin, veseljak-poštenjak, najrajši vzel v roke tamburico, ljubljeno svojih mladih let, in ob kupici vina zakrožil narodno slovanske in medmurske pesmi. Da bo žalost v rodbini še večja in preizkušnja še težja, da bo bol prijatelj in znanec še bridkejša, se je isti dan in skoraj ob isti uri, ko je za vedno zatisnil svoje utrujene oči dedek Miklin, smrtno ponesrečil njegov triletni vnuk Slavko. V skupnem turobnem sprevodu smo dedeka in vnuka nesli k fari v Mihaljevce, kjer sta v skupnem grobu legla v medjimursko zemljo. »Preveč je dedek ljubil svojega vnuka, prevelika je bila ljubezen med njima in pretežka bi bila ločitev, zato je poklical dedek vnuka s seboj tje, kjer je lepše in boljše življenje.« Tako si naše ljudstvo skuša razlagati to veliko nesrečo in nedoumljivo usodo, ki je zadela rodbino Miklinovo. Blag jima bodi spomin, počivajta sladko v skupnem grobu! Žalujoči rodbini naše iskreno, globoko občuteno sožalje!

Potepuška nadloga na deželi

Varnostna oblastva zasledujejo razne nevarne postopake.

Razni delomrznih pohajači se potepajo po deželi in so za naše ljudstvo prava nadloga. Nič ni varnega pred njimi. Ponoči nagajajo ljudem v spanju, se vtihotapljujejo v hiše in kradejo vsevprek, pa tudi napadajo.

V okolici Velike Nedelje že dalje časa straši 36letni Ivan Strasser, bivši sedlar, ki je bil zaradi raznih vlomov že večkrat kaznovan. Strasser se preživlja že leta s samimi tatvinami in vlogi, ki jih ima na vesti prav lepo število. Pred nekaj dnevi je vlomil v gostilno Otilije Hanželičeve v Podgorcih in ukradel večjo množino tobačnih izdelkov, dve telečji pečenki, veliko množino drugih jestvin ter okrog 1000 Din kovanega denarja. Oskrbel se je tudi z žgano kapljico in steklenico pelinkovca. Par noči nato se je pojavil pri Sv. Bolfenku v Slov. goricah in vdrl v župnišče. Odnesele je duhovniški talar, siv klobuk iz zajčje kože, garnituro srebrne posode za sveto

olje, cerkven nabiralnik z drobižem, dve pozlačeni žlici za liturgične potrebe, precej gotovine, ki jo je našel v nekem predalu, in pa ročno blagajno, ki tudi ni bila prazna. Strasser je srednje velike, vitke postave, temnih las, enakih pristriženih brk ter je največkrat oblečen v siv suknjič, rjave ali sive hlače ter nosi na glavi sportno čepico.

Tudi iz okolice Brežic prihajajo poročila o nekem takem potepuhu. To je 24letni Karol Godler, doma iz Zverinjaka, ki je izvršil v takmošnji okolici že več drznih tatvin. Pred dnevi pa se je pritepel v Savinjsko dolino, v okolico St. Pavla pri Preboldu, toda ne sam. V družbi ima dva tovariša. Prvi je baje iz Trbovelj, okrog 20 let star, oblečen v modro obleko, dočim je drugi star okrog 25 let ter oblečen v sportno obleko. Ti trije ptički so dne 10. avgusta vdrli tudi v zaklenjeno barako pri Mariji Reki, kjer so odnesli rha škodo Franca Haložarja in Avgusta Ulriha razno obleko, perilo, posodo, kuhinjsko opravo, jedilno orodje in razne jestvine. Orožniki pridno zasledujejo drzne vlomilce, ki pa se po vsakem vlamu naglo selijo v nov kraj.

Na državni cesti v Dobrteči vasi v Savinjski dolini, na razpotju, kjer se odcepi cesta na Ločnico, je bil nedavno noč napaden posestnik Karol Plaskan. Napadalec mu je z žepnim nožem prizadejal na vratu hudo telesno poškodbo. Zasledujejo nekega Miho Volavška, doma iz Pernove v celjskem srezu. Volavšek pa se dobro skriva. Star je okrog 40 let, srednje močne postave, temne polti, črnih pristriženih brk in oblečen v sukneno obleko kmečkega kroja.

Belokrajinski glasnik

Gasilska slavnost v Gradu. V nedeljo 2. avgusta se je vršila svečana blagoslovitev zastave gradaškega gasilskega društva. Na eni strani zastave je podoba sv. Florijana, na drugi pa napis: »Ljubav do brata te naj vodi, rešitelj v stiskah mu bodi« in letnici 1889—1931. Kumoval je zastavi Nj. Vel. kralj Aleksander po svojem zastopniku polkovniku Jovanoviću. Kumica pa je bila gospa Milena, soproga dr. Zalokarja, pravnega referenta direkcije državnih železnic. Navzočni so bili tudi gg. podban, metliški okrajni načelnik z gospo in minister na razpoloženju dr. Niko Zupanič. Ob 11. se je vršila v grajskem vrtu sveta maša; potem pa kratek nagovor o ljubezni do bližnjega in blagoslovitev novega prapora, kar je izvršil domači, podzemeljski župnik. Gasilcev v kroju, domačih in sosednih, je bilo 287, zastave pa iz Črnomlja, Metlike in Bubnjarev, ki so sprejele medse po blagoslovu tudi gradaško zastavo, katero je načelnik g. Julij Mazelle izročil v varstvo g. Milanu Mazelletu. Godba je bila s Sušaka. Po slavnosti sta je v gradu, ki ga je dal na razpolago g. Zutej, vršila banket in ljudska veselica.

105leten starček. 4. avgusta smo pokopali pri Treh farah Miho Rozmana iz Krmačine, tam doli od Kamence iz mlina ob cesti, ki pelje iz Vidovine na Brod. Govori se, da je bil star 105 let.

Nevaren požar v metliški okolici. Preteklo nedeljo ponoči je nastal na Hrastu, občina Suhor, požar v hlevu J. Popoviča. Ogenj je uničil hlev, iz katerega so še pravočasno rešili živino, in še neko gospodarsko zgradbo. Revnemu posestniku je napravil občutno škodo, v veliki nevarnosti pa so bili tudi njegovi sosedje. Po splošnem mnenju je bil ogenj podtaknjen.

PREKMURSKI GLASNIK

PREKMURSKO GOSPODARSKO PISMO.

Dolnja Lendava, avgusta.

Svetovna gospodarska kriza se kaže tudi pri nas s svojimi hudimi posledicami. K svetovni krizi so se pridružile še domače gospodarske neprilike. Da bo pa kmet še bolj udarjem, se je pridružila krizi še zelo slaba letina. Tako stojimo

danes v strahu pred negotovo bodočnostjo. Edini smo si danes vsi v ugotovitvi, da preživlja najtežje čase kmet na malem posestvu. Kmeta tarejo vedno hujše skrbi. Zato gleda s plahimi očmi, odkod bo prišla rešitev. Ako je ne bo, bo prišlo do velike nesreče, katere posledice so nedogledne.

Letošnja letina je nepričakovano slaba. Namlatilo se je malo zrnja. Zlasti pridelek pšenice močno zaostaja za prejšnjimi leti. Prekmurje nima nadprodukcije žita, vendar pa pridela običajno toliko, da je za vsakdanji kruh, ob boljših letinah se pa celo prodaja nekaj žita, zlasti koruze. Letos bo pa moral naš kmet kruh kupovati.

Silna suša je uničila koruzo. Ponekod ne bodo dobili niti semena. Tudi krompir se slabo razvija in negotovi so tudi drugi pozni jesenski prideški. Zato se opaža dviganje cen poljskih pridelkov. Ali to dviganje ne prinaša nam olajšanja, temveč obratno. Mnogi siromak bo moral živč kupovati, toda s čim, ko denarja ni.

Glavni vir dohodkov za našega kmeta je živinoreja. Toda baš ta glavna prekmurska gospodarska panoga je padla v najhujšo krizo. Cene živini so padle od lanskega leta za 50 do 60 %. Pa tudi če ima kmet kaj na prodaj, ne more prodati. Popolnoma je zastala trgovina s svinjami. Ljudje so začeli klati govedo in svinje doma in razprodajati meso. Potreba denarja, ki je baš zaradi zastoja trgovine z živino silno velika, sili ljudi, da sežajo po samopomoči.

Na živinorejo zelo nepovoljno vpliva silno pomanjkanje krme. Zaradi suše letos otave sploh ne bo. Že sedaj je veliko povpraševanje po senu, ki se kupuje po 100 do 110 Din za 100 kg. Pomanjkanje sena in pomanjkanje denarja za nakup sena silita kmeta, da prodaja živino. Kako je mogoče gospodariti, če se živina prodaja po neverjetno nizki ceni, a krma kupuje kakor v najdražjih časih. Tako bo velika ponudba živine izzvala še večji padec cen.

Enak položaj je v vinogradništvu. Kleti so še polne starega vina in ker se letos baš zaradi suhega vremena pričakuje obilica izvrstnega vina, bo tudi cena vinu šla za živinskimi cenami. Vinogradništvo postaja vedno bolj nerentabilno, ker zahteva več stroškov kakor prinaša dohodkov.

Sadjarstvo je letos edina panoga, ki da nekaj dohodkov, ta pa je pri nas neznatna in za celoto ne pride v poštev. Druge gospodarske panoge so prav tako šibke.

Na drugi strani pa vse cene stoje. Kmet prodaja kravo komaj za 700 Din in si komaj obleko kupi za ta denar. Vsi drugi trgovinski predmeti: železo, usnje, vsakovrstne domače gospodarske in kuhinjske potrebščine, so obdržali prejšnje cene, ako se te celo niso še zvišale. Razumljivo je, da rodi tako razmerje med kupnjo in prodajo velikansko pomanjkanje denarja. Ni denarja za najnujnejše potrebščine in ako ne bo odpomoči, ljudje ne bodo zmogli javnih dajatev.

Kakor razvidimo iz tega kratkega pregleda gospodarskega stanja našega prekmurskega kmeta, je njegov položaj brez vsega pretiravanja res težak. Nič bolje pa ne stoje obrtniki in trgovci, ki morajo delati in prodajati blago na «knjigo». Tako nastajajo zadolžitve, ki so za kmetstvo gospodarstvo zelo nevaren pojav.

Iskati bo treba rešitve. Kmet bo moral zažeti najprej sam pri sebi; nastopiti bo morala največja štednja. Javne dajatve, občinske in druge, se bodo morale občutno znižati. Najti bo treba potov za boljše prodajo naše živine. Predvsem pa bo moral seči naš kmet po samopomoči v okrilju raznih zadrug. Z vso skrbnostjo bo treba pogledati v oči prihajajoči nevarnosti in najti zdravo rešitev iz vedno hujšega pritiska gospodarske krize.

ZA NAPREDEK ŽIVINOREJE.

Murska Sobota, sredi avgusta.

V našem srezu deluje šest rodovniških organizacij kot samostojni odseki Kmetijske podružnice v Murski Soboti.

Rodovniški odsek v Puconcih obseza občine Markišavce, Puconce, Vaneče, Salamence in Gorico, deluje od 1. avgusta 1929. (ustanovljen dne 21. decembra 1928.), ima 48 članov in 70 v rodovnik vpisanih krav ter enega bika, uvoženega iz Madžarske.

Rodovniški odsek Moravci, pošta Martjanci, deluje od 1. septembra 1929. (ustanovljen 28. decembra 1928.), ima 27 članov in 37 v rodovnik vpisanih krav ter enega bika originalca iz Švice.

Rodovniški odsek Tešanovci, pošta Martjanci, deluje od 1. septembra 1929. (ustanovljen 28. decembra 1928.), ima 41 članov in 53 rodovniških krav ter enega bika, uvoženega iz Madžarske.

Rodovniški odsek Strukovci, pošta Bodonci, obseza občine Skakovce, Strukovce, Zenkovce in Puževce, ustanovljen 19. junija 1930., ima 45 članov in 103 rodovniške krave ter enega bika originalca iz Švice.

Rodovniški odsek Predanovci, pošta Puconci, obseja občine Predanovce in Polane, ustanovljen 20. julija 1930., ima 28 članov in 56 rodovniških krav ter enega bika originalca iz Švice.

Rodovniški odsek Vučja gomila, pošta Bogojina, ustanovljen 31. avgusta 1930., ima 29 članov in 41 rodovniških krav ter enega bika originalca iz Švice.

Letošnji vpis rodovniških krav je že dovršen v vseh organizacijah razen v Puconcih, kjer se bo po popisu število rodovniških krav znatno dvignilo. Nova rodovniška organizacija se pripravlja za Krško dolino (Hodoš-Markovci).

Skupno število organiziranih živinorejcev znaša 218, število v rodovnike vpisanih krav pa 360; pri vseh teh kravah se kontrolira mlečnost.

Nagla smrt. V nedeljo smo pokopali Josipa Pintariča, posestnika in bivšega župana. Prišel je v Mursko Soboto k sorodnikom, kjer mu je postalo naenkrat slabo. Peljali so ga k zdravniku, ki mu pa ni mogel več nuditi pomoči, in je zatisnil svoje trude oči, ko so ga peljali domov.

NAŠI NA TUJEM

Zastopniki westfalskih rojakov v Beogradu. Minister za socialno politiko in narodno zdravje dr. Kostrenčič je sprejel 12. t. m. opoldne predsežnike naših izseljenskih društev iz Nemčije in Nizozemske. Zastopniki naših izseljencev so se zahvalili ministru za podporo, ki jo je nudila kr. vlada rudarski deci, ko je prišla iz Nemčije in Nizozemske na odmor v domovino. Nato so imenovani zastopniki naših izseljencev posetili šefa dr. Fedorja Aranickega ter mu podrobno razložili položaj naših ljudi v inozemstvu, zlasti njihov napredek v kulturnem, humanitarnem in prostnem življenju.

Naši v Ameriki. Ameriško-slovenski slikar Gregor Perušek je nedavno razstavil svoje slike v mestu Boisu v državi Idaho. Razstavo so priredili tamkajšnji mestni očetje in bila je prav dobro obiskana. Mestna občina je kupila več Peruškovih slik. — V Clevelandu je naglo umrl rojak Anton Schmidt, star 49 let, doma v Šmihelu na Dolenjskem. V Ameriki je bil 30 let. Zapustil je ženo, hčer in sina. Prav tam sta preminila Ladislav Suštaršič, rodom Ljubljčan, star 19 let, po dolgotrajni mučni bolezni, in Franc Mramor, star 53 let, rojen v Selsčku pri Cerknici. — Dne 6. julija se je v naselbini Toweru v državi Minnesoti vršil pogreb Marije Rusove, rojene Bajukove, ki je umrla na porodu dvanajstega otroka. Doma je bila v Rodicah pri Metliki. V Ameriki, kjer je bila 19 let, je zapustila moža in enajst otrok. — V McKinleyu je umrla rojakinja Marija Mahar, stara 43 let, doma na Vrhniki. V Ameriki je bila 17 let. Zapustila je moža in pet otrok. — V Clevelandu je preminil Fran Peter nel v starosti 61 let. Rojen je bil v Begunjah pri

Lescah. V Ameriki, kjer je preživel 25 let, je zapustil enega sina in eno hčer, v starem kraju pa tri hčere. — V La Salleju je naglo umrl rojak Jože Gande, star 53 let. Peljal se je s sinom na farmo po češnje. Med potom je omahnil in izdihnil. Zadela ga je kap. — V Clevelandu je preminil Josip Gornik, star 63 let, doma v Martnjaku pri Cerknici. V Ameriki je bival 29 let. Tam je zapustil sina, v starem kraju pa ženo in tri hčere. — V Sheboyganu je na posledicah neznošne vročine umrl Franc Part, star 34 let in doma v Gornjem gradu.

ŽENSKI VESTNIK

Vrt v avgustu

V tem mesecu posvečamo posebno pažnjo spomladanskim cvetlicam, bodisi eno-, dvo- ali večletnim, kakor tudi nekaterim zelenjadnicam.

Mačehe, marjetice, potočnice in druge vsejemo sedaj, kolikor tega že nismo storili prej. Ko so sadike dovolj močne, jih pa presadimo na prazne grede, kjer se bodo do zime krepko razvile in tako prezimile kar na prostem. Spomladi jih pa potem presadimo na določeno mesto. Presaditi in razdeliti moramo tudi trobentice, vijolice, potočnice in marjetice, če jih ne sejemo, temveč razmnožimo z razdelitvijo korenin. Dvoletne nageljne, ki smo jih sejali spomladi, sedaj presadimo, da se lahko lepo razvijajo.

Jagodam, ki so naredile na dolgih vrveh mlade rastlinice, v tem mesecu potrgamo vse vrvi; iz zarodka, in sicer vsakega prvega, šteto od rastline matice, pa naredimo nov nasad za drugo leto. Greda za nov nasad mora biti skrbno pripravljena in dobro pognojena, ker bodo jagode na njej rasle tri leta in je tedaj gnojenje teže. Starejše nasade, ki smo jim odstranili vrvi in jih opleli, pognojimo s kompostom in jih okopljemo. Triletna nasade jagod je najbolje opustiti in na te grede nasaditi endivijo ali zimsko salato.

Ob koncu meseca bo treba presaditi rabarbaro, če hočemo narediti nov nasad, odnosno ga povečati. Rabarbari tedaj porežemo skoro vse liste in iz stebel skuhamo mezgo. Liste porabimo za prašiče ali jih posušimo in zdrobimo ter čez zimo uporabljamo za kokoško pičo. Tudi za nov nasad rabarbare moramo grede globoko prelopatiti in dobro pognojiti s starim gnojem.

Vsa ta dela pa opravimo ob deževnem vremenu, da se nam vse dobro prime, in tudi pozneje pridno zalivajmo, pa bo uspeh povoljen.

Za kuhinjo

Kumare s krompirjem. Kumare operi, oluplj, zreži ali zribaj na listke in osoli; nasoljene naj stoje pol ure. V kozico deni zrezane slanice in ko se malo ocvre, prideni moke in napravi svetlo prežganje. Na prežganje deni odcejene kumare, prilij žlico kisa in jih počasi duši približno pol ure. Medtem skuhaj krompir in še mlačnega oluplj in zreži na listke. H kumaram prilij po potrebi malo juhe, primešaj še pripravljene krompir, vse skupaj malo popoprjaj in ko je enkrat skupaj s krompirjem prevrelo, daj kot prikuho h govejemu mesu ali pa k faširanim zrezkom na mizo.

Mrzla riževa krema. Skuhaj deset dek opranega riža v tri četrt litru mleka. Samo malo osoli. Riž naj bo gosto kuhan. Hladnega pretlači skozi sito in ga deni v skledo, ga posuj s sladkorjem po okusu in dobro zmešaj. Na pretlačen riž naloži sadja. Sadje pripravi takole: Breskve oluplj in zreži na male krljce (lahko vzameš tudi hruške in češplje in drugo). Sadje posuj s sladkorjem. Posuto naj stoji vsaj eno uro, da se s sladkorjem napoji. Vrh sadja napravi tole kremo: Zmešaj en zavitek Oetkerjeve vanilijeve kreme (dobiš v specerijski trgovini) s štirimi žlicami mrzle vode, 6 dek sladkorja in par žlic mleka, da dobiš gosto kremo, prilij eno žlico ruma in

osminko litra stolčene sladke smetane, dodaj še dve žlici vanilijevega sladkorja, nato pa vse skupaj dobro zmešaj in naloži po sadju. Vse skupaj postavi za dve uri na hladno in daj potem kot močnato jed po kosilu na mizo.

Zeleni paradižniki. (Madžarski recept.) Zelene paradižnike razreži na polovice, naliž nanje mrzle vode in jih deni kuhati. Ko zavro, naj enkrat prevrô, nato jih stresi na cedilo, da se čisto odcedijo. Medtem skuhaj sladkor, in sicer vzemi za eno kilo paradižnikov pol kile sladkorja. Sladkor daj v kozico ali lonec, ga poškropi z vodo, daj zraven limonove lupinice in kuhaj sladkor tako dolgo, da se zgosti. Ko imaš sladkor kuhan, stresi odcejene paradižnike v skledo in jih polij z vrelinim kuhanim sladkorjem. Nato skledo pokrij in postavi čez noč na hladno. Drugi dan skuhaj še pol kile sladkorja (to velja, kadar ukuhavaš eno kilo paradižnikov) in ko je sladkor gosto skuhan, stresi zraven prejšnji dan s sladkorjem poparjene paradižnike. Vse skupaj naj vre deset minut. Potem poberi paradižnike iz sladkorja v skledo, sok pa kuhaj še pol ure. Hladne paradižnike zloži v steklenico in ko si sok kuhala pol ure, ga ohladi in hladnega zlij na paradižnike. Steklenico začasno pokrij in šele drugi dan zaveži s pergamentom. To daš pozimi kot kompot na mizo.

ZANIMIVOSTI

Strahotne poplave na Kitajskem

Nad 20 milijonov ljudi je brez strehe. — Še večim grozita lakota in kuga. — Uničene so najbogatejše pokrajine. — Inozemci beže.

Vse trpljenje kitajskega naroda, povzročeno zaradi krvave meščanske vojne, je zatemnila strašna katastrofa, ki je zadela Kitajsko zaradi ogromnih poplav, kakršnih še ne beleži zgodovina Kitajske, ki ve sicer povedati o strašnih potresih, kugah, lakotah in drugih vremenskih katastrofah. Položaj v dolini veletoka Jangtseja je naravnost obupen. Dočim je bilo vreme spomladi zelo ugodno in je setev riža krasno uspevala ter obetala bogato žetev, je sedaj vse uničeno. En milijon kvadratnih kilometrov (to je za štiri Jugoslavije) najrodovitnejših polj je pod vodo. Nad štiri milijone hiš je voda doslej porušila in 23 milijonov ljudi je pahnjenih v najstrašnejšo bedo ter jim grozi smrt od lakote. Poplavna katastrofa, ki je zadela Kitajsko, je največja katastrofa zadnjih 100 let. Število smrtnih žrtev se ne dá oceniti niti približno, je pa po sodbi strokovnjakov strahovito visoko. Neštivilne naselbine so izginile pod vodo.

Zaradi deževja pa vode še vedno naraščajo in poplava zavzema vedno večji obseg. Dosedaj je poplavljenih že 22 ogromnih provinc. V nevarnosti je skoro 50 milijonov ljudi. V Hankau postaja položaj od ure do ure bolj kritičen. Pol mesta se je že porušilo in le najmodernejše stavbe še kljubujejo razbesnelemu vodnemu elementu. Česar so se oblasti najbolj bala, to se je sedaj uresničilo. Med begunci, katerih število narašča od ure do ure, so izbruhnile bolezni. Zaradi pomanjkanja živil in stradanja so begunci popolnoma iznemogli in smrt kosi med njimi na debelo. Maloštevilni zdravniki so brez moči. Posebno bojazen vzbuja dejstvo, da se je pojavila med begunci neka doslej neznana bolezen, zelo podobna kugi, za katero umre na dan po več sto ljudi. Vsi inozemci zapuščajo na vojnih ali trgovinskih ladjah tujih držav v vsej naglici Hankau, ker so skoraj vsa poslopja tega milijonskega mesta pod vodo. Poplava zavzema še vedno večji obseg, ker še neprestano dežuje. Reke so spremenjene v ogromna morja, na katerih plavajo hekatombe človeških trupel, mrtvih živali, hišnega orodja, izruvanega drevja itd. Voda je naplavila krste iz številnih pokopališč na površje. Obupani prebivalci se poslužujejo krst za rešilne čolne.

Obenem s poplavo je zavladala povsod silna lakota. Prizadeti kraji so popolnoma odrezani od sveta in je vsaka pomoč izključena. Tisočim in tisočim prebivalstva grozi zaradi tega smrt v valovih in zaradi lakote. Nankinška vlada se je morala omejiti samo na to, da z vojaškimi letali zasleduje gibanje vode in izdaja navodila za izpraznitev ogroženih krajev.

× **V 5200 let stari grobnici.** Na planoti pri gizeških piramidah so nedavno odkrili kamenito klop iz faraonovih časov, ki je najbrže že iz dobe IV. dinastije, kar pomeni, da je stara že 5200 let. V bližini so našli kipec iz alabastra, ki predstavlja Ra-Vera, katerega mumijo so odkrili lansko leto. Kipec je izredno krasno umetniško delo. Vodnjak je bil poln nedotaknjene zidarskega materijala. Ko so dokopali do dna vodnjaka, čigar globina znaša 8 metrov, so zapazili, da se tla nagibajo k vzhodu, kjer je odprtina, ki vodi v grobnico. Ta odprtina je bila skrbno zaprta z velikimi kosi kamenja, pomešanega z apnom. Grobnica ima obliko pravokotnika. Na sredi je rakev iz belega, neuglajenega apnenca, zelo skrbno zaprta. Na jugovzhodni strani so našli štiri lončene posode srednje velikosti. Ena teh je imela bakren pokrov, ki je popolnoma zapiral posodo. Ostale tri posode nimajo bakrenih pokrovov, ampak so samo napolnjene z zemljo. Vsebina teh posod še ni znana. V bližini rakve so našli razmetanih 78 malih posod iz alabastra različnih oblik. Na južni strani so našli desno prednjo nogo vola in dva okostnjaka neke živalice, potem stol iz alabastra, na katerem so žrtvovali. Še so se videli ostanki nekake žrtve. V južno steno grobnice so bila izgrebena neke vrste gnezda. Na volnenem blagu so našli obešenih pet zelo finih posod iz ilovice, ki so bile prevlečene s kovinasto snovjo, ki je kakor iz srebra. Dve posodi sta poškodovani. Zdi se, da so bile namenoma razbite iz verskih razlogov. Ostale so nedotaknjene. Ko so odprli rakev, so ugotovili, da leži v njej telo ženske, z obrazom proti vzhodu. V bližini glave, ki je zelo poškodovana, so našli blazino iz alabastra. Nad glavo je bilo okrasje iz zlata, ki predstavlja dva cveta, vrhu katerih je ptica, podobna ibisu. Okoli vratu je zlata ovratnica, sestavljena iz petdesetih delov, prepletenih z zlato žico. Oblika teh petdesetih delov ni jasna, zdi se pa, da predstavlja črve. Druga ovratnica iz zlatih biserov se končuje v zlato žico, ki drži napol porcelanske bisere. Na eni roki je zapestnica iz zelo fine zlate žice, ki nosi bisere, manjše od koralnih. Na desni sta dve bronasti in pozlačeni zapestnici. Tudi na nogah je nosila ženska bronaste »zapestnice«. Žena je najbrž nosila tuniko, okrašeno z napol porcelanskimi biseri. Na tej tuniki je viselo šest malih pozlačenih kozarcev. Blizu rok in nog leže prsti, izdelani iz zemlje. Najbrž zamenjujejo prave prste, ki so že zgodaj izginili. Nekaj takega so učenjaki prvič ugotovili. To je vsebina grobnice. Izredna redkost je, da je bila grobnica še nedotaknjena, ko so pa bile večinoma vse grobnice več ali manj v teku časa izropane. Vsi predmeti, ki so jih našli, so zelo važni za proučevanje verskih obredov.

× **Moderni Robinzoni.** V južnem pacifičnem morju je neki parnik na otoku Jambellu odkril štiri moške, ki so preživeli tamkaj celi dve leti. Ko so meseca novembra izčrpali vse svoje zaloge moke in drugih živil, so se prehranjevali le še z ribami ter so bili vsi že močno izčrpani. Na potu v Avstralijo se je njihov parnik ponesrečil in so se rešili potem na imenovan otok, dočim se vsi ostali njihovi tovariši našli smrt v globčinah morja. Otok Jambell leži 150 angleških milj jugovzhodno od Nove Zelandije in meri približno 50 kvadratnih kilometrov.

× **Satan se bliža.** Taka strašna vest se je nedavno začela širiti v Kwuangu na ozemlju Belgijskega Konga. Razširili so jo domačini, rod tako zvanih »sinov Satana«, ki molijo hudiča. Razglasili so, da se bo v najkrajšem času pojavil na zemlji njih vrhovni poglavar in mojster, ki bo zavladal čez ves svet. Ostali rodovi so se tega

sporočila tako ustrašili, da so izbruhnili nemiri in je morala belgijska vlada poslati v ogrožene kraje močne vojaške oddelke.

× **Povodno ljudstvo.** Med številnimi čudnimi rodovi, ki bivajo na Filipinih, vzbujajo največjo pozornost cigani na Bajavskem morju. Njih plavajoča vas je zasidrana v Stankajskem vodovju na zapadnem koncu Suluskega arhipela. Bajavi se rodé v čolnih, napravljenih iz drevesnih debel, in prebijejo vse svoje dni na vodi. Pokopavajo se takisto v rakvah, zbitih iz taistih čolnov. Družina osmih članov mora opravljati vse rodbinske posle na tesnem prostoru enega samega čolna. Starci trdijo, da se jim v glavi vrti, kadar stopijo na kopno. Pri vsem tem je treba poudariti, da so Bajavi v Suluskem prelivu najslabši pomorščaki in ob nevihti jih vedno obide morska bolezen. Bajavi si pilijo in črnijo zobe kakor Mori, se oblačijo po malajsko ter imajo izrazito kavkazijske poteze. Pravi izvor teh morskih klatežev, katerih jadra se srečujejo na jugu celo ob Javi, na severu pa notri v Zamboangi v Filipinih, doslej še ni povsem zadovoljivo pojasnjen.

× **Kako so nastale slike na igralnih kartah?** Marsikdo se je že začudeno vprašal, odkod slike na igralnih kartah. Angleški zgodovinar Gurney Benbam je nedavno izdal debelo knjigo, v kateri opisuje zgodovino igre s kartami in slik na kartah. Odločno zanika, da bi bila igra na karte prišla v Evropo iz Orijenta ali da bi bila izmišljena — kakor se je trdilo — v zabavo novega francoskega kralja. Karte so plod evropske kulture in razne igre na karte so nastale z razvojem mnogih stoletij. Splošno razširile pa so se karte po iznajdbi lesoreza, ki je omogočal pomnoževanje slik na kartah. Tarokova igra, katere izvor leži v temi, je bila že v 15. stoletju (za časa Karla IV. in Husa) v Italiji zelo priljubljena. Ni dvoma, da so slike, ki kažejo kralja in kraljice, sprva kazale resnične zgodovinske vladarje in vladarice. Tako na nemških kartah iz navedenega stoletja predstavlja srčnega kralja slika Karla Velikega. Srčna kraljica, ki se v francoskih kartah imenuje Judita, je prvotno predstavljala ženo Karla Velikega ali morda tudi svetopisemsko Judito. Najzanimivejša iz podob na kartah je srčni fant, ki je prvotno predstavljal poročnika v vojski gospe Orleanske, junaškega Gaskonca La Hirea, o katerem je že ob koncu 15. stoletja krožilo več legend. »Karo« se javlja najprej na francoskih kartah, predstavlja kamene za ulični tlak in simbolizira graditelje mest. Zanimivo je, da je karov kralj predstavljal prvotno Julija Cezarja, rimskega premagovalca Galije, sedanje Francije. V teku minulih 400 let so doživljale slike na kartah mnogo sprememb in mnogokrat so se v njih odražali zgodovinski dogodki. Tako so v času francoske revolucije bile figure kraljev nadomeščene s figurami modrijanov. Tudi moda raznih stoletij ni ostala brez vpliva na figure. Tudi na današnjih tarokovih in marijaških kartah se vidijo zgodovinski kroji.

× **Zdravljenje v starem veku.** Svetišča so bila v starem veku obenem tudi bolnišnice. Služba božja ni imela samo namena častiti bogove, nego je bila tudi za telesno zdravljenje velikega pomena. Pri tem zdravljenju so igrali veliko vlogo razni vplivi na človeško duševnost in »čudežno ozdravljenje« je dajala samo pomoč bogov. Glavni način zdravljenja v svetiščih, ki so bila posvečena bogu zdravja Eskulapu, je bilo pa »sveto spanje«. Bolnika so položili za eno ali več noči pred božji kip. Bog Eskulap se je nato prikazal bolniku v sanjah in mu dal pravilna navodila za zdravljenje, ki so jih nato duhovniki tolmačili. Ta način zdravljenja je veljal dolgo za sleparstvo nad verniki; danes ga tolmačimo vse drugače, ker pozna tudi moderna medicina prav dobro veliki pomen vpliva na človeško duševnost. »Čudežna ozdravljenja«, o katerih poročajo

Ali si že obnovil članarino Vodnikove družbe?

stari pisatelji, so prvi začetek zdravljenja z vplivanjem na duševnost in jasno dokazujejo tesno zvezo med verstvom in zdravstvom. Krajev mišlosti je bilo v starem veku precej. Najbolj znano je bilo svetišče boga Eskulapa v mestu Epidauru na Grškem. Tam je še danes ohranjenih okoli 70 napisov iz tega svetišča, kjer beremo o «čudežnih ozdravljenjih» na tem kraju. Ti napisi izvirajo iz dobe okoli 400 let pred Kristusovim rojstvom. V Epidauru ni bilo zdravnikov, pač pa je bila glavna stvar vera v čudeže. Vendar pa samo z vero v čudeže niso izhajali, ampak so poznali tudi tukaj že nekake zdravniške pomočnike, ki so ljudem puščali kri itd. Razlagalci sanj so imeli težko nalogo, da so spravljali in sklad vse, kar je bolniku bog Eskulap v sanjah povedal, s tem, kar je bilo za bolnika res dobro. Imeli pa so tudi napeljan vodovod v svetišče, da so ljudje imeli dovolj vode za pijačo in kopanje. Ti vodovodi so ohranjeni še sedaj. Zdravljenje z vodo je bilo tesno spojeno z zdravljenjem duševnosti. Gojili so tudi razne vrste sporta, kar je gotovo dobro vplivalo na marsikaterega bolnika. V svetišču boga Eskulapa so delovali poleg duhovnikov tudi že šolani zdravniki, katerih sodelovanje je dokaz, kako velikega pomena je trdno prepričanje, da bo človek ozdravel.

× **Dvajset let sveži tobak.** Angleška ekspedicijska ladja «Discovery» se je vrnila po daljšem času domov. Kapitan Mackenzie pripoveduje, da je našlo njeno moštvo taborišče Douglasa Mawsona iz leta 1910. V njem so našli pločevinasto škatlo tobaka, ki je ohranil dvajset let svojo svežost in aromo ter so ga člani ekspedicije pokadili z največjim užitkom.

× **Nadarjeni norci.** Ameriški zdravnik za umobolne dr. Macdonald Critchley je dolgo proučeval talente poedinih norcev ter spoznal, da so mnogi norci zelo nadarjeni. Tako se mnogi teh nesrečnejšev odlikujejo v tehniki, drugi zopet so izredno nadarjeni za glasbo, posebno mnogo je pa med njimi nadarjenih računarjev. Tudi dober pomini ima večina teh duševno bolnih. Zdravnik je naletel na enega, ki je znal naštet datum vse velikonočnih praznikov od leta 1000. do 2000. in je točno vedel, na kateri dan je bila v tem ali onem letu velika noč; drugi zopet je znal na pamet vse psalme. Med norci je našel zdravnik tudi nekoga, ki ga je večkrat napadala besnost, a je kljub težki duševni bolezni neverjetno hitro reševal najtežje računske naloge. Zanimivo je tudi, da so ti reveži zelo ponosni na svojo nadarjenost in da tako zelo razvijajo svoje sposobnosti, da se mnogi res odlikujejo na tem ali onem polju. Za tehniko nadarjeni norci rišejo svoje načrte po cele dni s presenetljivo točnostjo, za računstvo nadarjeni se urijo in tudi drugi pridno vežbajo svoj spomin. In morda jim baš nadarjenost pomaga prenašati težko življenje v umobolnici, ki je prav za prav ječa, v kateri so do svoje smrti zaprti.

× **125.000.000 dolarjev za prorokovanje.** Da je prorokovanje še vedno zelo pridobitna stvar, dokazuje poročilo nekega ameriškega časopisa, po katerem zasluži armada 100.000 prorokovalcev v Združenih severnoameriških državah na leto nad 125.000.000 dolarjev. Samo v New Yorku cenijo dohodke teh sleparjev na 25.000.000, dočim zasluži v Čikagu 12.000.000. Uspešen astrolog v New Yorku zahteva za svoja pojasnila 25 do 100 dolarjev.

× **Nevidna letala.** Plašč, ki napravi človeka nevidnega, živi pač samo v pravljicah. Moderna pravljica, ki pa ni plod domišljije, bo udeležba nevidnih letal na letošnjih italijanskih zračnih manevrih. Ne gre za čarobno čepico, ki bi napravila letala nevidna, nego za izum inženjerjev znane italijanske tvornice «Fiat», s katerim bo dosežen presenetljiv uspeh. Zrakoplovi se bodo v zraku sicer slišali, ne da bi jih kdorkoli videl. Inozemski novinarji so že imeli priliko občudovati v Italiji ta izum. Nedavno so se vršile preizkušnje hidroplanov na Gardskem jezeru. Hidroplan se je dvignil v zračne višave in naenkrat izginil. Brnenje propelerja se je dobro slišalo, zdaj blizu zdaj zopet daleč, toda letala na zemlji

stoječi ljudje niso videli. Šele ko se je spustilo zopet na jezero, so se presenečeni gledalci prepričali, da vse ni bila prevara. Seveda inozemski novinarji niso mogli zvedeti, v čem je skrivnost nevidnih letal. Preden so se namreč mogli približati hidroplanom, jih je vojaštvo že spravilo v hangarje. Razumljivo je, da Italija skrbno čuva to tajno.

× **Posoda iz aluminija.** Predsodek, da je posoda iz aluminija strupena in zdravju škodljiva, je napotil znanega francoskega kemika Bertranda, da je v družbi z učenjakom Serbescuom preizkusil strupenost aluminija. Znanstvenika sta dognala, da je strupenost aluminija uprav malenkostna, še manjša kakor pri niklju in železu, o katerih so razširjeni med ljudmi podobni ugovori, da škodujeta zdravju.

× **Zanimiva lobanja pračloveka.** Avstralski profesor Mackenzie je našel in preiskal mrtvaško lobanjo doslej neznane vrste. Lobanja je pripadala ženski, ki je živela nekako pred milijonom let. Mackenzie jo je pokazal v avstralskem zdravniškem društvu, ki se je popolnoma pridržilo njegovemu naziranju, da gre za lobanjo ženske, stare kakih 30 let. Celne kosti pri tej lobanji so močno utisnjene, tako da ni bilo v glavi skoro nič prostora za možgane. Tudi glede velikosti je lobanja redkost, ker je namreč izredno majhna. Mackenzie sodi, da človeški rod s takimi lobanjami še ni nosil glave pokonci.

× **Narava je skrbna mati.** Po vojnah, kužnih boleznih in lakoti se rodi navadno več dečkov kakor deklet. Učenjaki so navajali za ta pojav mnogo vzrokov, prevladalo pa je naziranje, da hoče narava v takih primerih nadomestiti občutno izgubo moškega potomstva in da pošilja na svet več dečkov kakor deklic. Ta razlaga se je pa nanašala samo na vojne, dočim ni dajala zadovoljivega odgovora na vprašanje, zakaj se rodi več dečkov kakor deklic po velikih epidemijah in lakoti, ko umira približno enako število moških in žensk. Učenjaki so delali najrazličnejše poizkuse na živalih v tej smeri in prišli do prav čudnih zaključkov. V ugodnih življenjskih razmerah prihaja na svet ženski spol v večini, v neugodnih razmerah pa se rodi več otrok moškega kakor ženskega spola. Profesor Joseph je preizkušal to na kobilicah, ki so po naglem in silnem razmnoževanju splošno znane. Tudi on je prišel do istih zaključkov. Pri visoki toploti, obilni vlagi in obilici hrane se je rodilo mnogo več samice kakor samcev. Nasprotno pa, čim so se razmere poslabšale, je prihajalo na svet več samcev. Isto velja tudi za druge živali. Vse torej kaže, da je narava skrbna in uvidevna mati, ki dobro ve, kaj dela. Če so življenjske razmere slabe, mora biti človeško telo močnejše, odpornejše. Zato pošilja narava v takih primerih na svet moški spol v večjem številu. Če so pa razmere ugodne in če je vsega v izobilju, pošilja narava na svet ženski spol, ki potrebuje v primeri z moškim več udobnosti, toplote in zadovoljstva.

× **Kako sejejo in žanjejo v Rusiji.** Nad kubanskim ozemljem v Rusiji je nedavno krožilo letalo, ki je kazalo novo metodo sejanja iz letala. V eni uri je posejalo 50 ha zemlje. Poskus se je popolnoma obnesel in je posebno za Rusijo daleko sežnega pomena. Rusija je bila že od nekdaj žitnica Evrope. Prva leta po vojni pa ni pridelala niti toliko žita, da bi mogla prehraniti svojih 160.000.000 prebivalcev. Predlanskim je pridelala Rusija 250.000.000 kvintalov pšenice, lansko leto 280.000.000, za prihodnje leto pa določa petletka že 400.000.000 kvintalov. S pšenico zasajena polja so merila leta 1925. 25.000.000 ha, predlanskim 30.600.000, lani 34.800.000, letos 41.000.000, za prihodnje leto pa določa petletka celo 45.500.000 hektarov. V donski oblasti imajo tako zvano kmetorov žito «Gigant» (po naše: velikan), ki meri 250.000 ha. Tu se obdeluje zemlja in vodi kmetijstvo na strogo vojaški način, zemlja se obdeluje z najmodernejšimi kmetijskimi stroji. Na tem ogromnem državnem veleposessvu dela 634 traktorjev. Zemlja je tu komaj dobro razorana in prvo leto je znašal pridelek 15 kvintalov na hektar.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Povedano med vrsticami.

— Moj gospodar je vrgel danes mojo najlepšo obleko na cesto, ker nisem plačal najemnine.

— Zakaj je pa vrgel baš tvojo najlepšo obleko?

— Ker sem jo imel na sebi.

Med poukom fizike.

Vidite torej, gospodje, da nič ne vidite. A zakaj nič ne vidite, boste takoj videli.

Dober dokaz.

A: «Po čem sklepaš, da je gospod Sinkovec bil pijan?»

B: «Ker se je jel prepirati z gostilničarjem.»

B: «To vendar še ni dokaz za pijanost!»

B: «Da, toda gostilničar niti ni bil navzoč.»

Pozna se.

Mamica sinku: «Fridolin, pri tvojem sedanjem mojstru ti pa ni dobro, kakor vidim, eno uho imaš mnogo daljše od drugega.»

Mož in žena.

— Da te le sram ni, da lažiš za vsakim predpasnikom! Pokaži mi to pismo!

— Kakšno pismo?

— Tisto, ki ga držiš na hrbtu. Saj sem takoj spoznala žensko pisavo in ti si prebledel.

— Prav praviš. To je pismo tvoje šivilje.

Skopi škotje.

Škotje so petmilijonski narod, ki je znan zaradi svojih številnih stiskačev. Na njihov račun gre mnogo dovtipov in smešnic.

«Ali ste že slišali, da je Mac Gregor utonil, ko je lovil ribe?»

«Ali je bil res mrtev?»

«Prav pošteno je bil mrtev. Preiskali so mu vse žepe, pa se ni niti ganil!»

*

Škot je nosil 15 let en sam klobuk. Po 15 letih se je težkega srca odločil, da si kupi nov klobuk. Šel je v trgovino, kjer je bil kupil prvi klobuk in je rekel: «Tako — sedaj sem zopet tu!»

*

Gospa Gordon je prisopihala v hišo: «Ti, stari, na naš vrt je prišla tuja krava!»

«Prismoda — kaj pa čakaš? Pomolzi jo brž, pa bo!»

Ure, zlatnino in srebrnino

prodaja poceni in dobro trdka

H. Suttner
Ljubljana 5
Prešernova ulica št. 4.

Tvrdba razpošilja blago na vse kraje Evrope, Amerike, Afrike, Azije in Avstralije.

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

Ure v vseh cenah od 44 Din navzgor.

Št. 120. Kovinasta ura (anker) 44 Din, s sekundnim kazalcem 78 Din.

Št. 121. Ista z Radiumom 58 Din, s sekundnim kazalcem 94 Din.

Št. 125. Budilna ura, 16 cm visoka, 49 Din, z Radiumom 76 Din.

Zahtevajte veliki ilustrovani cenik, ki ga vam pošlje zastoj in poštne prosto

H. SUTTNER v LJUBLJANI 5

Vrnil jo je.

Matevž Zaba pride k živinozdravniku Petelinu ter mu začne tožiti, da njegov konj noče in noče voziti, hkratu ga prosi, naj mu da kako zdravilo za konja. Zdravnik se nasmeje, vstane in pritisne Matevžu Zabi dve krepki zaušnici.

«Nesi jih domu konju, videl boš, da bo pomagalo», reče kmetiču, kateri molče odide.

Ze čez tri dni se Matevž Zaba zopet oglasi pri zdravniku Petelinu. Stopi k njemu in mu bliskoma prisoli eno gorko, da je gospod Petelin videl tri solnce.

«Kaj pa to pomeni!» se zadere živinozdravnik. «O, nič hudega!» se nasmeje Matevž Zaba.

«Vaš recept, gospod doktor, je bil izvrsten; že pri prvi klofuti je konj krepko potegnil. Zato sem vam drugo prinesel nazaj docela neporabljeno.»

MALI OGLASI

Nove harmonike

Izdeluje in vse glasbene instrumente popravlja J a n c v Ljubljani, Bohoričeva ulica št. 9. 195

Trgovinskega vajenca,

14 let starega, sprejme v uk trgovina s mešanim blagom in lesom Jos. & Am. Deberšek v Šminklavžu, pošta Slovenjgradec. 297

Proda se

lepo posestvo, sestoječe iz 12 oralov njiv, travnikov in gozdov kakor tudi gospodarskega poslopja. Posestvo je v lepi Savinjski dolini, oddaljeno eno uro od železniške postaje Sv. Petra. Natančnejša pojasnila se dobivajo pri Alojziju Božiču, posestniku v Grajski vasi, pošta Gomilsko. 301

Zastopniki,

tudi kmetovalci, za prodajo poljedelskih strojev v dravski banovini se sprejmejo. Ponudbe na upravo «Domovine» pod «MOTOR». 303

Čamernikova šoferska šola,

Ljubljana, Dunajska cesta št. 36 (Jugo-Auto) prva oblastno koncesionirana. Telefon št. 2236. Prospekt 15 zastonj — pišite ponj! 281

500 dinarjev na teden plačamo

305 zgovornim osebam s številnimi poznanstvi. Perssons, Ljubljana, poštni predal 307. Znamko za odgovor.

Izvežbanega delavca za cementno strešno opeko na Gasparijevem stroju sprejemem. Stanovanje in hrana v hiši. Za izdelani kos plačam po 20 par. Josip Röthel, Brezovica, pošta Nemška Loka pri Kočevju. 306

Zahtevajte brezplačni veliki CENIK!

Srebro 160 Din

5 let garancije

Št. 1120
52 Din

Št. 1292
Elegantna, tenka,
niklasta ura
99 Din

Z enim
zvoncem 48 Din
Prima, z dvema
zvoncema 76 Din

Za neustrezaže vrnem denar.

A. Kiffmann, Maribor 143

! Specialist samo za boljše ure !

Zlatnino in srebrnino

prodaja poceni in dobro svetovnoznana trdka

H. SUTTNER
LJUBLJANA 5

Prešernova ulica št. 4.

Zadnje novosti prstanov, verižic, zapestnic, naprsnih igel (brož) itd.

Predelavanje zlatih stvari; izdelovanje tudi po želji.

Trdka razpošilja blago na vse kraje Evrope, Amerike, Afrike, Azije in Avstralije.

Zahtevajte veliki ilustrovani cenik, ki ga Vam pošlje zastonj in poštne prosto

H. SUTTNER v LJUBLJANI 5

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

Ljubljanski velesejem

Ljubljana

v jeseni

Kraljev

teden

29. VIII. do 9. IX. 1931

Posebne razstave: Tujski promet, razstava slovenskih mest. Kmetijstvo (mlekarnstvo in sirarstvo, jajca, čebelarstvo, vinarstvo, zelenjadarstvo, perutnina, kunci, kmetijski stroji). Higijena. Novodobno gospodinjstvo. Pohištvo — stanovanjska in hotelska oprema. Industrijski in obrtni oddelek.

Za časa velesejma velike slavnosti pod imenom «Kraljev teden». Operne in dramske predstave na prostem, glasbeni festival itd.

Legitimacije po 30 Din prodajajo denarni zavodi, železniške postaje, trgovske organizacije, biljetarne „Putnika“, velesejski urad.

50% en popust na železnicah.
Razstavišče meri 40.000 m².
10 razstavnih zgradb.

Stanovanja preskrbljena.

Najnovije dvokolo z motorčkom 1 1/2, K. S., dvokolesa, šivalni stroji, otroški vozički, vozički za igrati in posamezni deli najceneje. Ceniki franko.

„TRIBUNA“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Beli zobje

olepšajo vsak obraz. Često že zadostuje samo enkratno čiščenje z prijetno osvežujočo Chlorodont-pasto, da se doseže lep sijaj alonovine. Poskusite najprej z malo tubo za Din 8.— Velika tuba Din 13.— Dobiva se povsod.

Doba nerveze.

Večina današnjega pokolenja trpi na nervoznosti in artritskih boleznih. Večina ljudi se predčasno postara in umira; samomori, umori in druge rodbinske tragedije, apatija, nespečnost, bolečine v glavi, utrujenost itd. so postali navaden pojav pri današnjih ljudeh. A vzrok vsemu temu je pretrujenost življenskih žlez in naglo zastrupljenje krvi s strupi zrušene izmene materije (sečna kislina i. dr.). Medtem je znanstveno ugotovljeno, da se organizem po nasičenju organizma s fiziološkim ekstraktom (kot je «Kalefluid») iz življenskih žlez mladih živali očisti od strupov in ponovno normalno deluje. Rezultat tega je, da ponehajo nervoznost in druge bolezni, da se vrne moč in da postane prejšnji bolnik ponovno zdrav, energičen in za delo sposoben, to je z eno besedo: pomlajen.

Brezplačno pošljemo datilno literaturo «Bolezni». Zahtevajte jo pod naslovom: Beograd, Kralja Milana 15. Biro «Kurir» Miloš Marković.

«Kalefluid» se dobiva v vseh lekarnah. Prodaja se tudi v stekleničkah po 60 Din.

Glasbila za vse!

Violine od Din 89.—
Gitare od Din 199.—
Trompete od Din 480.—
Harmonike od Din 85.—
Kromatične in klavirske harmonike, Jazz-Instrumenti.

Zahtevajte veliki brezplačni

CENIK

največje in najcenejše odpr. trdke glasbil Jugoslavije

MEINEL & HEROLD

tovarne glasbil in harmonik

prod. podr. MARIBOR št. 104.

Brezplačen pouk v sviranju.

Navodila v ceniku.

Otroški vozički

PEUGEOT in iz več najznamenitejših francoskih, nemških in avstrijskih tovarn. Vedno bogata zaloga, ki si jo pred nakupom izvolite ogledati. Prodajamo tudi na ugodne obroke.

Vse dele za kolesa kupite po najugodnejših cenah pri nas.

Ves pribor za motorna kolesa vedno v zalogi.

Zastopništvo Dunlop-gume za avto in moto.

„JUGU“, d. z o. z., Maribor, Tattenbachova ulica št. 14 (nasproti Narodnemu domu)

KOLESA

Šivalni stroji